

Hallituksen esitys eduskunnalle varhennettua vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä koskevien säännösten muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijän eläkelakia, työntekijän eläkelain voimaanpanolakia, merimieseläkelakia, merimieseläkelain voimaanpanosta annettua lakia, yrittäjän eläkelakia, yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annettua lakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, kunnallista eläkelakia, valtion eläkelakia, kansaneläkelakia ja takuueläkkeestä annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä, jonka vuoksi varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset poistettaisiin edellä mainituista työeläkelaeista. Mainituista työeläkelaeista poistettaisiin myös säännös työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeudesta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

Kansaneläkelakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kansaneläkkeen voisi saada varhennettuna vanhuuseläkkeenä nykyisen 62 vuoden iän sijasta aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen. Kansaneläkelakia muutettaisiin myös siten, että työttömyyspäivärahaa lisäpäivärahaoikeuden perusteella saavalla pitkäaikaistyöttömällä olisi oikeus kansaneläkelain mukaiseen varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen nykyisen 62 vuoden sijasta aikaisintaan 63 vuoden iässä.

Varhennettua vanhuuseläkettä ja edellä tarkoitettua varhennusvähennyksellä vähentämättömää vanhuuseläkettä koskevien muutosehdotusten vuoksi takuueläkkeestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että

vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavalla olisi oikeus takuueläkkeeseen nykyisen 62 vuoden iän sijasta aikaisintaan 63 vuoden iässä.

Edellä mainittuja työeläkelakeja ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että oikeus osa-aikaeläkkeeseen alkaisi nykyisen 60 vuoden iän sijasta aikaisintaan 61 vuoden iässä.

Työntekijän eläkelaisissa, merimieseläkelaisissa ja kunnallisissa eläkelaisissa olevaa säännöstä työnantajan oikeudesta saada tietoja eläkelaitokselta ehdotetaan täsmennettäväksi. Työeläkelakeihin ehdotetaan myös eräitä, lähinnä teknisluonteisia muutoksia. Myös edellä mainittuihin voimaanpanolakeihin ehdotetaan teknisluonteisia muutoksia.

Esityksessä ehdotetut muutokset kunnalliseen eläkelakiin ja valtion eläkelakiin koskivat viittaussäännösten perusteella myös muiden julkisten alojen eläkejärjestelmien piiriin kuuluvia työntekijöitä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Lakien voimaantulossa olisi kuitenkin siirtymäsäännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä koskevia muutoksia sovellettaisiin vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Muutoksia, jotka koskevat työttömyyspäivärahaa lisäpäivärahaoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeutta varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen 62-vuotiaana, sovellettaisiin vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Osa-aikaeläkettä koskevaa ikärajamuutosta sovellettaisiin vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneisiin työntekijöihin ja yrittäjiin.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö	4
Varhennettu vanhuuseläke	4
Lisäeläketurva ja vanhuuseläke	6
Työttömyysturvan lisäpäivät ja varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke	6
Osa-aikaeläke	7
Työnantajan oikeus saada tietoja	7
2.2 Nykytilan arviointi	8
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	8
3.1 Esityksen tavoitteet	8
3.2 Keskeiset ehdotukset	8
Varhennettu vanhuuseläke	8
Lisäeläketurva ja vanhuuseläke	9
Työttömyysturvan lisäpäivät ja varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke	10
Osa-aikaeläke	10
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	10
4.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2 Vaikutukset eläkkeellesiirtymisiin odotteeseen	12
4.3 Sukupuolivaikutusten arviointi	12
Osa-aikaeläke	12
Varhennettu vanhuuseläke	13
5 ASIAN VALMISTELU	13
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	14
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	14
1.1 Työntekijän eläkelaki	14
1.2 Työntekijän eläkelain voimaanpanolaki	16
1.3 Merimieseläkelaki	16
1.4 Laki merimieseläkelain voimaanpanosta	17
1.5 Yrittäjän eläkelaki	18
1.6 Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta	18
1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki	18
1.8 Kunnallinen eläkelaki	19
1.9 Valtion eläkelaki	21
1.10 Kansaneläkelaki	22
1.11 Laki takuueläkkeestä	22
2 VOIMAANTULO	22
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	23
LAKIEHDOTUKSET	25
1. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta	25
2. Laki työntekijän eläkelain voimaanpanolain 30 §:n muuttamisesta	27
3. Laki merimieseläkelain muuttamisesta	28

4. Laki merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta	30
5. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta	31
6. Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta.....	33
7. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	34
8. Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta	36
9. Laki valtion eläkelain muuttamisesta.....	38
10. Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	40
11. Laki takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	41
LIITE.....	42
RINNAKKAISTEKSTIT	42
1. Laki työntekijän eläkelain muuttamisesta.....	42
3. Laki merimieseläkelain muuttamisesta.....	46
5. Laki yrittäjän eläkelain muuttamisesta	51
6. Laki yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta.....	55
7. Laki maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta	56
8. Laki kunnallisen eläkelain muuttamisesta	59
9. Laki valtion eläkelain muuttamisesta.....	63
10. Laki kansaneläkelain muuttamisesta.....	68
11. Laki takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	70

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman mukaan hallituksen yhtenä tavoitteena on pidentää työuria. Valtiovallan ja työmarkkinajärjestöjen kesken on 11 päivänä maaliskuuta 2009 saavutettu yksimielisyys 25 vuotta täyttäneen henkilön eläkkeellesiirtymisiän odotteen nostamisesta vähintään 62,4 vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2010 odote oli 60,4 vuotta. Hallitusohjelman mukaan elinajanodote on viime vuosina kasvanut arvioita nopeammin ja kasvun oletetaan jatkuvan. Myös huoltosuhteen ja julkisen talouden tasapainon kannalta työurien pidentäminen on välttämätöntä.

Hallitusohjelman mukaan työeläkepolitiikkaa koskevat asiat valmistellaan yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa. Työmarkkinakeskusjärjestöt solmivat 22 päivänä maaliskuuta 2012 työurasopimuksen. Sen mukaan varhennettu vanhuuseläke poistetaan ja samassa yhteydessä selvitetään työttömyysturvan lisäpäivillä olevien asema varhennetun vanhuuseläkkeen osalta. Osa-aikaeläkkeen ikäraja korotetaan 61 ikävuoteen vuonna 1954 tai sen jälkeen syntyneillä. Näiden muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2014—2015 alusta.

Tämä hallituksen esitys sisältää työurasopimukseen perustuvat ehdotukset varhennetun vanhuuseläkkeen poistamisesta ja osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostamisesta 61 ikävuoteen. Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on lisäksi sovittu työttömyysturvan lisäpäivillä olevien asemasta varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen osalta ja esityksessä on myös sitä koskeva muutosehdotus. Hallituksen esityksessä on myös ehdotukset kansaneläkelain mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen ja varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen sekä takuueläkkeen, kun on kysymys vanhuuseläkkeen

tai varhennetun vanhuuseläkkeen perusteella myönnettävästä takuueläkkeestä, saamista koskevan alaikärajan nostamisesta 63 vuoteen.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Varhennettu vanhuuseläke

Vuoden 2005 alusta tuli voimaan työeläkejärjestelmää koskeva laaja uudistus. Tuolloin vanhuuseläkeikä muutettiin työeläkejärjestelmässä joustavaksi siten, että työntekijällä ja yrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle valintansa mukaan 63 ja 68 vuoden iän täyttämisen välisenä aikana. Nämä ikäraajat ovat edelleen voimassa työeläkelainsäädännössä. Mainitulla ikävälillä vanhuuseläkkeen saa sen suuruisena kuin sitä on ehtinyt eläkkeen alkamishetkeen mennessä karttua. Vanhuuseläke voidaan myöntää aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Voimassa olevien työeläkelakien eli työntekijän eläkelain (395/2006; TyEL), merimieseläkelain (1290/2006; MEL), yrittäjän eläkelain (1272/2006; YEL), maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006; MYEL), kunnallisen eläkelain (549/2003; KuEL), valtion eläkelain (1295/2006; VaEL), evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (261/2008; KiEL), ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006; OrtKiL), Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 13 §:ään perustuvien eläkesäännöksiä, Suomen pankista annetun lain (214/1998) 11 §:n 2 momentin 6 kohdan nojalla annetun eläkesäännön ja eräiden valtakunnasta voimassa olevien valtion eläkkeitä koskevien säännösten soveltamisesta Ahvenanmaan maakunnassa annetun maakuntalain (ÅFS 54/2007) perusteella työntekijällä

ja yrittäjällä on kuitenkin oikeus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle jo ennen 63 vuoden iän täyttämistä. Varhennettuun vanhuuseläkkeeseen on työeläkelakien mukaisen pääsäännön mukaan oikeus aikaisintaan 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Vanhuuseläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua. Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä. Vanhuuseläkkeen määrä ei nouse 63 vuoden iässä, vaan vanhuuseläke maksetaan sen jälkeenkin pysyvästi varhennusvähennyksellä pienennettynä. Jos henkilö jää varhennetulle vanhuuseläkkeelle heti 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, pienenee hänen työeläkkeensä pysyvästi 7,2 prosentilla.

MEL:ssa on yleisen vanhuuseläkkeen 63 vuoden alaikärajan lisäksi säännökset erityisistä 63 vuoden ikää alemmista miehistöä ja päällystöstä koskevista vanhuuseläkkeen ikärajoista, joita sovelletaan tiettyjen MEL:ssa tarkemmin säädettyjen edellytysten täytyessä. Alennettu eläkeikä vaihtelee eri henkilöillä. Alennettu eläkeikä voi olla alimmillaan miehistöön kuuluvalla 55 vuotta ja päällystöön kuuluvalla 60 vuotta. Alennettuun eläkeikään liittyen MEL:ssa on myös varhennetun vanhuuseläkkeen alaikärajaa koskeva erityissäännös. Sen perusteella merenkulkija voi jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle enintään vuotta aikaisemmin kuin hänen alennettu eläkeikänsä on, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona hän on täyttänyt 55 vuotta. Myös tällöin varhennusvähennys on 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan alennetun eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Julkisten alojen eläkelakien perusteella on myös mahdollista, että henkilö voi tietyissä tilanteissa jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle pääsäännön mukaista varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden alaikärajaa aikaisemmassa iässä. Nämä tilanteet koskevat julkisten alojen eläkelakien mukaisen henkilökohtaisen eläkeiän piirissä olevia työntekijöitä eli henkilöitä, jotka ovat syntyneet ennen vuotta 1960 ja jotka ovat olleet julkisten

alojen työnantajan palveluksessa yhdenjaksoisesti viimeistään vuodesta 1992 alkaen ja tämä palvelus jatkuu edelleen. Henkilökohtainen eläkeikä vaihtelee eri työntekijöillä 63 vuoden iästä 65 vuoden iän täyttämiseen saakka. Vuoden 2005 eläkeuudistuksessa henkilökohtaisen eläkeiän piiriin kuuluvien oikeus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle suojattiin siten, että heillä on oikeus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle aikaisintaan kolme vuotta ennen henkilökohtaista eläkeikää. Varhennusvähennys on 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan 63 vuoden iästä. Nämä suojasäännökset ovat kunnallisen eläkelain voimaantulaisissa (550/2003) ja valtion eläkelain voimaantulaisissa (1296/2006). Niitä sovelletaan viittaussäännösten perusteella myös muihin julkisten alojen työnantajien palveluksessa oleviin työntekijöihin.

Lisäksi VaEL:n 9 §:ssä säädetään työntekijän oikeudesta jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 60 vuoden iän täyttämisestä lukien, jos työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 62 vuotta alemmassa eläkeiässä Pohjoismaiden välisen valtioiden eläkejärjestelmien mukaisen eläkeoikeuden sopeuttamista koskevan sopimuksen (SopS 96/2002) perusteella. Eläkkeen varhennus lasketaan 63 vuoden iästä.

Tilastojen mukaan työeläkejärjestelmästä jäi varhennetulle vanhuuseläkkeelle vuonna 2011 enää 2 486 henkilöä, kun vielä 2000-luvun alkupuolella varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäi keskimäärin yli 4 000 henkilöä vuodessa. Vuonna 2011 varhennetulle vanhuuseläkkeelle jääneistä naisia oli 1 228 ja miehiä oli 1 258. Heidän keskimääräinen eläkkeelle siirtymiskänsä oli 62,2 vuotta.

Julkisten alojen henkilökohtaiseen eläkeikään sidotulle varhennetulle vanhuuseläkkeelle ei ole juurikaan jääty ennen 63 vuoden eläkeikää, koska se olisi työntekijälle hänen eläketurvansa tason kannalta varsin epäepäedullista. Ennen henkilökohtaista vanhuuseläkeikää eläkkeelle jäävien vanhuuseläkettä vähennetään ensin normeeraamalla heidän eläkkeensä eläkkeelle jäämisiän tasoon ja tämän jälkeen eläkkeeseen tehdään vielä varhennusvähennys.

Vuoden 2005 työeläkejärjestelmää koskevan uudistuksen yhteydessä myös kansanelä-

kelakiin (347/1956) tehtiin eräitä muutoksia. Tuolloin kansaneläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen ikäraja pysytettiin 65 ikävuodessa, mutta varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja nostettiin 62 ikävuoteen. Nämä ikäraajat ovat edelleen voimassa kansaneläkelaisissa (568/2007; KEL). KEL:n mukaan vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta vanhuuseläkettä varhennetaan 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vuotta kohden KEL:n mukainen varhennusvähennys on 4,8 prosenttia. Enimmillään varhennusvähennys voi pienentää KEL:n mukaista vanhuuseläkettä 14,4 prosenttia. Näin tapahtuu, jos henkilö jää aikaisimmasta mahdollisesta ajankohdasta eli 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta KEL:n mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Kansaneläkelaitoksen tilastojen mukaan vuonna 2011 KEL:n mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäi yhteensä 4 018 henkilöä, joista vuonna 1948 syntyneitä oli noin 2 300 ja vuonna 1949 syntyneitä oli noin 600 ja loput olivat vuosina 1946 ja 1947 syntyneitä. Siten vuonna 2011 KEL:n mukaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle jääneistä noin kolme neljäsosaa oli vähintään 63 vuotta täyttäneitä.

Takuueläkkeestä annetulla lailla (703/2010; Takuueläkel) turvataan eläkkeensaajan toimeentuloa valtion varoista, jos hänen työ- ja kansaneläkkeensä ei muuten riitä kohtuulliseen toimeentuloon. Takuueläkel:n mukaan takuueläkkeeseen on muun muassa oikeus 62 vuotta täyttäneellä henkilöllä, joka saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä. Mainittu 62 vuoden alaikäraja perustuu voimassa olevien työeläkelakien ja KEL:n mukaiseen varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden alaikärajaan.

Lisäeläketurva ja vanhuuseläke

Työntekijän eläkelain voimaantulolain (396/2006; TyEL-voimaantulolaki) 30 §:n ja merimieseläkelain voimaantulolain (1291/2006; MEL-voimaantulolaki) 31 §:n mukaan työntekijällä, jolla on oikeus saada mainituissa lainkohdissa tarkoitetun lisäeläketurvan mukainen vanhuuseläke ennen

62 vuoden ikää, on oikeus saada myös TyEL:n tai MEL:n mukainen vanhuuseläke ennen 62 vuoden ikää eläkkeellesiirtymisikää vastaavan suuruiseksi muunnettuna. Yrittäjän eläkelain voimaantulolain (1273/2006; YEL-voimaantulolaki) 29 §:n mukaan myös yrittäjällä, jolla oli ollut oikeus lisäeläketurvan mukaiseen vanhuuseläkkeeseen alle 62 vuoden iässä, on oikeus saada YEL:n mukainen vanhuuseläke ennen 62 vuoden ikää eläkkeelle siirtymisikää vastaavan suuruiseksi muunnettuna edellyttäen, että yrittäjä jatkaa yrittäjätoimintaansa lisäeläketurvan mukaiseen eläkeikään saakka. Edellä mainituissa pykälissä oleva 62 vuoden ikä perustuu nykyiseen varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden ikärajaan. Jos TyEL:n, MEL:n tai YEL:n mukaiselle vanhuuseläkkeelle siirrytään 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen mutta ennen 63 vuoden iän täyttämistä, vanhuuseläkkeeseen tehdään kysymyksessä olevien lakien mukainen varhennusvähennys silloinkin, kun henkilöllä olisi oikeus lisäturvan mukaiseen vanhuuseläkkeeseen 62 vuotta täytettyään.

Muokattu: Myös VaEL:n mukaisen vanhuuseläkkeen voi VaEL:ia koskevien siirtymäsääntösten perusteella saada lisäeläketurvan mukaisen alle 62 vuoden eläkeiän vuoksi ennen 62 vuoden ikää eläkkeelle siirtymisikää vastaavan suuruiseksi muunnettuna.

Työttömyysturvan lisäpäivät ja varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen yhteydessä työttömyyseläke eläkeuudistuksen lopetettiin sekä työ- että kansaneläkejärjestelmässä vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneiden henkilöiden osalta. Työttömyyseläkkeen sijasta heidän toimeentulonsa turvattiin työttömyysturvan lisäpäiväjärjestelyllä 65 vuoden iän täyttämiseen saakka. Samalla eläkelakeihin kuitenkin lisättiin ikääntyneitä pitkäaikaisyrittömiä koskeva erityissäännös. Sen perusteella pitkäaikaistyöttömällä on oikeus jäädä 62 vuoden iässä vanhuuseläkkeelle ilman vanhuuseläkkeeseen tehtävää varhennusvähennystä, jos hän saa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 momentin perusteella työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä

eli on niin sanotussa eläkeputkessa. Asiaa koskeva KEL:n säännös on sanamuodostaan huolimatta tarkoitettu koskemaan 62 vuoden iän täyttäneitä henkilöitä eli säännöksen perusteella KEL:n mukaiseen varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen on oikeus 62-vuotiaiden lisäksi myös 63- ja 64-vuotiailla. Näin KEL:n säännöstä on sovellettu myös ratkaisukäytännössä.

Edellä tarkoitettu erityissäännös on asiasällöltään muuttumattomana edelleen voimassa olevissa eläkelaeissa. Siten erityissäännöksessä tarkoitetuilla pitkäaikaistyöttömillä on mahdollisuus jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään tai jatkaa työttömänä työnhakijana saaden työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella.

Työttömyysturvan lisäpäiviltä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana siirtyneiden lukumääristä on vielä sangen vähän saatavilla tilastotietoa, sillä vuonna 1950 syntyneet eli ensimmäiset työttömyyseläkkeen ulkopuolelle jääneistä henkilöistä täyttävät 62 vuotta vuonna 2012. Tämän hetkisten tietojen mukaan kesäkuun 2012 loppuun mennessä työttömyysturvan lisäpäiviltä on 62-vuotiaana siirtynyt työeläkelakien mukaiselle varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 976 pitkäaikaistyötöntä. Eläketurvakeskuksen mukaan heistä noin 81 prosentilla eläke on ollut suurempi kuin työttömyyspäiväraha kuukaudessa. Eläketurvakeskuksen arvion mukaan vuonna 2012 noin 6 000 pitkäaikaistyöttömällä olisi oikeus varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen ja että noin puolet heistä käyttäisi tätä oikeuttaan siirtyä työttömyysturvan lisäpäiviltä vanhuuseläkkeelle.

Osa-aikaeläke

Voimassa olevien työeläkelakien perusteella työntekijöillä ja yrittäjillä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle 60—67-vuotiaana. Osa-aikaeläke antaa 60 vuotta täyttäneille, pitkään työelämässä olleille henkilöille mahdollisuuden sovittaa yhteen osa-aikainen työskentely ja eläkkeellä olo. Osa-aikaeläkkeen voi saada kokoaikaisessa ansiotyössä oleva henkilö,

joka siirtyy kokoaikatyöstä osa-aikatyöhön ja täyttää myös muut osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset. Eläke korvaa tällöin koko-aikatyöstä osa-aikatyöhön siirtymisestä johdettavaa ansioiden menetystä. Siirtymäsäännösten perusteella osa-aikaeläkkeen 60 vuoden alaikäraja koskee vuonna 1953 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Tätä ennen syntyneillä henkilöillä oikeus osa-aikaeläkkeeseen alkoi 58-vuotiaana.

Tilastotietojen mukaan vuoden 2010 lopussa osa-aikaeläkettä sai 28 755 henkilöä. Heistä oli 16 374 naisia ja 12 381 miehiä. Julkisella sektorilla työeläkettä saavista 2,2 prosenttia sai osa-aikaeläkettä ja yksityisellä sektorilla vastaava luku oli 1,4 prosenttia. Vuonna 2010 osa-aikaeläkkeelle siirtyi 9 813 henkilöä, joista oli 5 617 naisia ja 4 196 miehiä.

Kansaneläkejärjestelmässä ei ole osa-aikaeläkettä.

Työnantajan oikeus saada tietoja

TyEL:n ja MEL:n mukaan työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kirjanpitoaan, palkkahallintoaan ja yrityksen työeläkevaikutusmaksun tarkistamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot.

Yllä kuvattuun säännökseen perustuvaa työnantajan tiedonsaantioikeutta on pidettävä työnantajan yritystoiminnan kannalta liian suppeana, koska työnantajalla ei sen perusteella ole katsottu olevan oikeutta saada tietoa työntekijälle myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä eikä kuntoutustuesta henkilöstöjärjestelyjä varten. Jotta työnantaja pystyisi huolehtimaan henkilöstöhallintonsa hoitamisesta, tulisi työnantajalla olla oikeus selaisiin tietoihin, jotka merkittäväällä tavalla vaikuttavat työnantajan henkilöstöhallintoon, toisin sanoen ovat työnantajalle välttämättömiä työsuhteasioiden hoidossa. Tämän vuoksi työnantajan tiedonsaantioikeutta olisi tarpeen laajentaa siten, että työnantajalla olisi oikeus saada eläkelaitokselta tieto myös työntekijälle myönnetystä työkyvyttömyys-

eläkkeestä ja kuntoutustuesta sekä tieto siitä, milloin myönnetty eläke alkaa ja päättyy. Tällöin työnantaja tietäisi ryhtyä esimerkiksi uuden työntekijän palkkaamiseen työntekijän tilalle, jolle on myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke toistaiseksi, tai muihin tarpeellisiin henkilöstöjärjestelyihin esimerkiksi silloin, kun työntekijälle on myönnetty osatyökyvyttömyyseläke tai määräaikainen työkyvyttömyyseläke eli kuntoutustuki. Samalla säännöstä voitaisiin täsmentää työnantajalle annettavien tietojen osalta.

KuEL:ssa on TyEL:n ja MEL:n säännöstä pitkälti vastaava säännös julkisten alojen työnantajien oikeudesta saada tietoja Kevalta. Kevalla on oikeus antaa julkisten alojen työnantajalle kirjanpitoa ja varhennetuille eläkkeille siirtymisestä aiheutuvien maksuosuuksien oikeellisuuden tarkistamista varten tietoja myönnetyistä eläkkeistä. Kevalla on oikeus antaa tieto myönnetystä eläkkeestä ja sen määrästä sekä myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymisajankohdasta virka- tai työsuhteen päättymistä varten sille työnantajalle, jonka palveluksesta työntekijä jää eläkkeelle. Myöskään Kevalla ei nykyisen säännöksen perusteella ole mahdollisuutta antaa työnantajalle tietoa työntekijälle myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä tai kuntoutustuesta.

2.2 Nykytilan arviointi

Vuoden 2005 eläkeuudistuksen yhteydessä keskeiseksi pitkän aikavälin tavoitteeksi asetettiin eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen 2–3 vuodella. Sitä seurataan 25-vuotiaan eläkkeellesiirtymisiän odotteen avulla. Työmarkkinakeskusjärjestöjen ja valtiovallan vuonna 2009 tekemän yhteisen linjauksen mukaan 25 vuotta täyttäneen henkilön eläkkeellesiirtymisiän odotteen tulisi vuoteen 2025 mennessä nousta vähintään 62,4 vuoteen. Vuonna 2011 eläkkeellesiirtymisiän odote 25-vuotiaille oli 60,5 vuotta, mikä tarkoittaa 0,1 prosenttiyksikön nousua edelliseen vuoteen. Vuoden 2005 eläkeuudistusta edeltävästä tasosta eläkkeellesiirtymisikä on noussut 1,5 vuodella.

Keskimääräisellä eläkkeellesiirtymisiällä on työeläkkeiden rahoituksen kestävyuden

kannalta keskeinen merkitys. Työurien pidentäminen on tärkeää myös julkisen talouden kestävyuden kannalta. Yksilön kannalta pidempi työura merkitsee parempaa eläketurvan tasoa.

Euroopan komissio on helmikuussa vuonna 2012 julkaisemassaan eläkkeitä koskevassa valkoisessa kirjassa ehdottanut Suomelle, että Suomen pitäisi parantaa ikääntyneiden työntekijöiden töissä pysymistä ja työllistymistä. Komission mukaan tätä voidaan edistää vähentämällä varhaiseläkereittejä ja nostamalla tosiasiallista eläkkeellesiirtymisikää. Myös OECD on raportissaan ”Economic Survey of Finland 2012” suositellut Suomelle eläkeiän nostamista, ikääntyneiden työssä pysymisen edistämistä ja varhaiseläkejärjestelmien tiukentamista keinoina lisätä työvoiman tarjontaa ja parantaa valtion talouden vakautta.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman ja työmarkkinakeskusjärjestöjen tekemän sopimuksen mukaisesti pidentää työuria ja myöhentää keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää. Esitys omalta osaltaan hillitsee myös hieman työeläkemenojen ja julkisen talouden menojen kasvua, koska esityksessä vähennetään varhaiseläkereittejä.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Varhennettu vanhuuseläke

Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetetaan työeläkejärjestelmästä. Tämä tarkoittaisi, ettei työntekijöillä ja yrittäjillä olisi enää jatkossa mahdollisuutta siirtyä varhennetulle vanhuuseläkkeelle työeläkejärjestelmässä. Näin lakisääteisessä työeläkejärjestelmässä voisi jäädä vanhuuseläkkeelle aikaisintaan 63 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Ehdotettu muutos koskisi vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Tätä ennen

syntyneillä työntekijöillä ja yrittäjillä olisi oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen nykyisin voimassa olevien työeläkelakien mukaisesti.

Varhennetun vanhuuseläkkeen käyttäminen on ollut viime vuosina työeläkejärjestelmässä suhteellisen vähäistä, vaikka se antaa henkilölle mahdollisuuden siirtyä halutessaan kokoaikaiselle eläkkeelle ennen vanhuuseläkeikää. Aiemmin, kun vanhuuseläkeikä oli 65 vuotta, varhennetulle vanhuuseläkkeelle jäättiin nykyistä useammin. Nyt, kun henkilöllä on oikeus jäädä oman valintansa mukaan vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle jo 63-vuotiaana, varhennetun vanhuuseläkkeen merkitys työeläkejärjestelmässä on vähentynyt.

Oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen säilyisi kuitenkin ennallaan niillä ennen vuotta 1960 syntyneillä työntekijöillä, jotka voimassa olevien säännösten mukaan kuuluvat julkisten alojen työeläkejärjestelmän mukaisen henkilökohtaisten eläkeikien perusteella sellaisen varhennetun vanhuuseläkkeen piiriin, joka voi alkaa enintään kolme vuotta aikaisemmin kuin heidän henkilökohtainen eläkeikänsä on. Tämän vanhuuseläkkeen varhennusoikeuden poistaminen lisäisi eläkejärjestelmän kustannuksia, sillä varhennuksen käyttämisen vuoksi työntekijälle myönnettävä vanhuuseläke suhteessa siihen, että hän jäisi vanhuuseläkkeelle henkilökohtaisessa eläkeikänsä, pieneneisi huomattavasti. Lisäksi tämän oikeuden piiriin kuuluvien työntekijöiden määrä pienenee jatkuvasti ja loppuu kokonaan vuoteen 2022 mennessä.

Myös VaEL:n 9 §, jossa säädetään työntekijän oikeudesta jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 60 vuoden iän täyttämisen jälkeen Pohjoismaiden välisen valtioiden eläkejärjestelmien sopeuttamista koskevan sopimuksen perusteella, säilyisi asiasisällöltään ennallaan. Säännöksen asiasisällön muuttaminen edellyttäisi, että tätä ennen säännöksessä mainittua sopimusta muutettaisiin. Säännökseen pitäisi kuitenkin tehdä pari teknisluonteista tarkistusta varhennetun vanhuuseläkkeen lopettamisen vuoksi.

KEL:n mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja ehdotetaan nostettavaksi yhdellä vuodella 63 vuoden ikään. Siten henkilö voisi jäädä KEL:n mukaiselle varhennetu-

tulle vanhuuseläkkeelle aikaisintaan 63 vuoden iän täyttymistä seuraavan kuukauden alusta. Koska KEL:n mukainen yleinen vanhuuseläkkeen ikäraja säilyisi nykyisessä 65 vuoden iässä, on perusteltua, että oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen säilyisi kansaneläkepuolella 63 vuoden iästä 65 vuoden iän täyttymiskuukauden loppuun. Lisäksi näin henkilö voisi työeläkelakien mukaiselle vanhuuseläkkeelle jäädessään ennen 65 vuoden ikää saada samasta ajankohdasta lukien KEL:n mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen.

Käytännössä ehdotettu muutos ei juurikaan vaikuttaisi KEL:n mukaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen oikeutettujen eläketurvaan, koska jo nykyisinkin noin kolme neljäsosaa heistä hakee kansaneläkelain mukaisesti varhennettua vanhuuseläkettä 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen.

Edellä työeläkelakeihin ja KEL:iin ehdotettujen muutoksien vuoksi myös TakuueläkeL:ia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavalla henkilöllä olisi oikeus takuueläkkeeseen aikaisintaan 63 vuoden iässä. Näin takuueläkkeen saamisen alaikärajan yhteys työeläkelakien mukaisen vanhuuseläkkeen ja KEL:n mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saamisen alaikärajaan säilyttäisiin. Tämä on tärkeää, koska takuueläkkeen määrään vaikuttaa henkilön saama vanhuuseläke tai varhennettu vanhuuseläke.

Myös nämä KEL:iin ja TakuueläkeL:iin ehdotetut muutokset koskisivat vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Tätä aiemmin syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä.

Lisäeläketurva ja vanhuuseläke

Edellä on ehdotettu, että varhennettu vanhuuseläke eläkevuotona lopetetaan työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi voimassa olevia TyEL-voimaanpanolain 30 §:ää, MEL-voimaanpanolain 31 §:ää ja YEL-voimaanpanolain 29 §:ää tarkistettaisiin siten, että mainituissa pykälissä tarkoitetuilla henkilöillä säilyisi nykyisin voimassa oleva lisäeläketurvaan perustuva oikeus jäädä TyEL:n, MEL:n tai YEL:n mukaiselle eläkkeellesiir-

tymisikää vastaavan suuruiseksi muunnetulle vanhuuseläkkeelle samasta ajankohdasta kuin lisäeläketurvaan perustuva oikeus vanhuuseläkkeeseen alkaa. VaEL-vanhuuseläkkeen osalta edellä tarkoitettu oikeus vanhuuseläkkeeseen turvattaisiin säätämällä asiasta esityksessä ehdotetun valtion eläkelain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännöksessä.

Työttömyysturvan lisäpäivät ja varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke

Esityksessä ehdotetaan, ettei työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua lisäpäiväraha-oikeuden perusteella saavalla henkilöllä olisi enää jatkossa oikeutta jäädä työeläkejärjestelmässä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana. Tämän vuoksi työeläkelaeista ehdotetaan poistettavaksi asiaa koskeva säännös. Samaa asiaa koskevaa KEL:n säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että KEL:n mukaiseen varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen olisi oikeus nykyisen 62 vuoden iän sijasta 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen.

Ehdotetulla muutoksella ei olisi suurimassa osassa juurikaan merkitystä yksittäisen henkilön toimentulon kannalta, koska hänellä olisi kuitenkin oikeus saada työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella ja hänellä olisi joka tapauksessa mahdollisuus siirtyä 63 vuoden iässä työeläkelakien mukaiselle vanhuuseläkkeelle ja/tai KEL:n mukaiselle varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle. Niissä tapauksissa, joissa henkilön eläke olisi suurempi kuin hänelle lisäpäiviltä maksettava työttömyyspäiväraha kuukaudessa ja hän haluaisi siirtyä eläkkeelle 62-vuotiaana, muutos vaikuttaisi yksittäisen henkilön toimentulon tilapäisesti heikentävästi.

Varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä koskevia muutoksia sovellettaisiin vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Tätä aiemmin syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä.

Osa-aikaeläke

Esityksessä ehdotetaan, että työeläkelakien mukaisen osa-aikaeläkkeen alaikäraja nostettaisiin 61 vuoteen. Osa-aikaeläkkeen ikärajan nostaminen koskisi vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä ja yrittäjiä.

Osa-aikaeläkkeen ikärajan nostaminen vaikuttaisi työuria pidentävästi ja kokoaikaisen työnteon jatkuessa kauemmin myös osa-aikaeläkkeen jälkeisen vanhuuseläkkeen tasoa nostavasti.

Kaikkien, lukuunottamatta lisäeläketurvan perusteella saatavaa vanhuuseläkettä koskeviin siirtymäsäännöksiin ehdotettuja tarkistuksia, edellä ehdotettujen muutoksien, jotka koskevat työeläkejärjestelmää, vuoksi olisi tarpeen muuttaa TyEL:ia, MEL:ia, YEL:ia, MYEL:ia, KuEL:ia ja VaEL:ia. Näihin lakeihin tehtävät muutokset koskisivat työeläkelaeissa olevien viittaussäännösten kautta koko työeläkejärjestelmää.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Työeläkejärjestelmän näkökulmasta esityksessä ehdotetut muutokset kasvattaisivat aluksi lievästi työllisyyttä ja tuloja ja samalla vähentäisivät eläkemenoja. Pidemmällä aikavälillä ansiotulojen kasvu näkyisi suurempina eläkkeinä, jolloin myös eläkemenot kasvaisivat siten, että ehdotukset ovat pitkän aikavälin työeläkemenojen kannalta neutraaleja. Kuitenkin tulojen kasvun vuoksi työeläkkeiden rahoitusasema paranisi myös pidemmällä aikavälillä.

Osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostamisen jälkeen 60-vuotiaille ei myönnettäisi osa-aikaeläkkeitä. Alla esitetyissä taulukoissa olevia lukuja laskettaessa on oletettu, että osa-aikaeläkkeen ikärajan muutos vähentäisi hieman osa-aikaeläkkeen suosiota myös 61-vuotiaiden joukossa. Kaikki ne, jotka voimassa olevan lain mukaan voisivat siirtyä osa-aikaeläkkeelle ikävälillä 60—61, eivät ilmeisesti muutoksen jälkeen siirtyisi osa-aikaeläkkeelle välittömästi täytettyään 61 vuotta. Tällöin, verrattuna nykylakiin, myös 61-vuotiaiden osa-aikaeläkeläisten määrä vähenisi. Vaikutusarviota laadittaessa

on lähdetty myös siitä, että vuoden 2013 jälkeen varhennettu vanhuuseläke korvautuisi pääosin työllä. Ehdotus lopettaa pitkäaikaisyöttömien oikeus jäädä työeläkejärjestelmästä varhennusvähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä, vähentäisi työeläkemenoja, mutta kasvattaisi likimäärin samalla määrällä työttömyysturvan menoja.

Taulukossa 1 esitetään muutosten vaikutukset koko lakisääteisessä työeläkejärjes-

telmässä. Tässä taulukossa palkkasummaa ja työeläkemenoja ilman muutoksia koskevat luvut ovat Eläketurvakeskuksen voimassa olevan lain perusteella vuonna 2011 tekemän pitkän aikavälin laskelman mukaisia. Taulukossa 2 eritellään vaikutukset TyEL:n, VaEL:n ja KuEL:n eläkemenoprosenttiin suhteessa asianomaisen lain palkkasummaan.

Taulukko 1. Muutosten vaikutusarvio, kaikki työeläkelait. Rahamäärät vuoden 2010 hintatasossa.

Perusvaihtoehto: Vaikutukset, jos muutoksia ei tehtäisi.						
	2010	2015	2020	2025	2030	2040
Palkkasumma mrd. €	76.1	81.8	88.8	95.8	103.9	124.3
Eläkemeno mrd. €	19.5	23.5	27.9	31.9	35.4	40.2
Meno, % palkkasummasta	25.6	28.7	31.4	33.3	34.1	32.4
Palkkasumma ja työeläkemenot, jos muutokset toteutetaan.						
	2010	2015	2020	2025	2030	2040
Palkkasumma mrd. €	76.1	82.0	89.1	96.1	104.1	124.6
Eläkemeno mrd. €	19.5	23.4	27.8	31.8	35.3	40.3
Meno, % palkkasummasta	25.6	28.5	31.2	33.1	33.9	32.3
Muutosten vaikutus						
	2010	2015	2020	2025	2030	2040
Palkkasumma mrd. €	0.0	0.2	0.3	0.3	0.3	0.3
Eläkemeno mrd. €	0.0	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.0
Meno, % palkkasummasta	0.0	-0.1	-0.2	-0.2	-0.1	-0.1

Taulukko 2. Muutosten vaikutus eläkemenoprosenttiin lakikohtaisesti

Muutosten vaikutus	2010	2015	2020	2025	2030	2040
Kaikki lait	0	-0.1	-0.2	-0.2	-0.1	-0.1
TyEL	0	-0.1	-0.2	-0.2	-0.1	0.1
VaEL	0	-0.2	-0.3	-0.3	-0.2	-0.1
KuEL	0	-0.3	-0.5	-0.4	-0.2	0.0

Esityksessä ehdotettujen muutoksien vaikutukset suhteessa palkkasummaan olisivat suurempia julkisella sektorilla (VaEL ja KuEL) kuin yksityisellä sektorilla. Tähän vaikuttaa se, että osa-aikaeläkettä käytetään enemmän julkisella kuin yksityisellä sektorilla (taulukko 2).

Kansaneläkejärjestelmässä varhennetulle vanhuuseläkkeelle jää 62 vuoden iässä vuosittain noin 860 henkilöä. Ehdotettu varhennetun vanhuuseläkkeen alaikärajan korotus 63 vuoteen pienentäisi kansaneläkemenoja vuonna 2014 arviolta 1 milj. euroa ja vuodesta 2015 alkaen noin 2 milj. euroa vuodessa. Kustannusarviota tehtäessä on oletettu, että ikärajan korotuksen vuoksi osa 62-vuotiaista siirtyisi KEL:n mukaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle. Kansaneläkemenojen kustannussäästöistä arviolta 65 prosenttia aiheutuisi naisille maksettavista eläkkeistä.

Ehdotus vanhuuseläkettä ja/tai varhennettua vanhuuseläkettä saavia koskevasta takuueläkkeen alaikärajan nostamisesta yhdellä vuodella 63 vuoteen pienentäisi takuueläkkeestä aiheutuvia menoja arviolta 0,1 milj. euroa vuodessa.

Ehdotus pitkäaikaistyöttömille tarkoitetun KEL:n mukaisen varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen ikärajan nostamisesta 63 vuoteen vähentäisi kansaneläkemenoja arviolta 1 milj. euroa ja takuueläkemenoja noin 0,2 milj. euroa vuodessa vuodesta 2020 alkaen. Jos peruspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavat siirtyisivät työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle nykyisen 62 ikä-

vuoden sijasta 63-vuotiaina, tämä lisäisi työtömyysturvan peruspäiväraha-kustannuksia arviolta 3,5 milj. euroa vuodessa.

4.2 Vaikutukset eläkkeellesiirtymisiän odotteeseen

Esityksessä ehdotettujen muutosten vaikutus eläkkeellesiirtymisiän odotteeseen olisi verraten vähäinen eli eläkkeellesiirtymisiän odote nousisi arviolta noin 0,1 vuotta. Eläkkeellesiirtymisiän odotetta laskettaessa ei oteta huomioon osa-aikaeläkeläisiä, sillä heitä ei katsota eläkkeelle siirtyneiksi. Näin ollen arviossa on otettu huomioon vain varhennettua vanhuuseläkettä ja varhennusvähennyksellä vähentämättömä vanhuuseläkettä koskevat muutosehdotukset.

4.3 Sukupuolivaikutusten arviointi**Osa-aikaeläke**

Osa-aikaeläkkeen käytössä on pieniä eroja sukupuolten välillä. Naiset hyödyntävät osa-aikaeläkettä jonkin verran miehiä enemmän. Osa-aikaeläkettä sai vuoden 2011 lopussa 27 506 henkilöä, joista 58 prosenttia oli naisia ja 42 prosenttia miehiä. Naisten osuus vuosina 2007—2011 osa-aikaeläkkeelle siirtyneistä on ollut vuosittain 53—58 prosenttia. Yksityisellä sektorilla osa-aikaeläkkeelle siirtyneiden miesten osuus vastaavanikäisistä vakuutetuista miehistä on aavistuksen suurempi kuin naisten vastaava osuus. Julkisella sektorilla naisten osuus on suurempi.

Miehet ja naiset ovat siirtyneet osa-aikaeläkkeelle keskimäärin samanikäisinä. Vuosina 2007—2011 ei osa-aikaeläkkeelle siirtyneiden keskiarvoikässä ole juuri eroa miesten ja naisten välillä. Esimerkiksi vuonna 2011 osa-aikaeläkkeelle siirtyneiden naisten keskiarvoikä oli 59,7 vuotta ja miesten oli 59,6 vuotta. Kunakin vuonna osa-aikaeläkkeelle siirtyneissä suurin ikäryhmä ovat ne, jotka kyseisenä vuonna ovat täyttäneet osa-aikaeläkkeen alaikärajan. Vuonna 2010 osa-aikaeläkkeelle siirtyneistä miehistä 45 prosenttia ja naisista 44 prosenttia oli 58-vuotiaita.

Keskimääräinen osa-aikaeläke oli vuoden 2011 lopussa miehillä 883 euroa kuukaudessa ja naisilla 606 euroa kuukaudessa. Tässä heijastuvat erot miesten ja naisten työurissa ja palkoissa, eikä ikärajan muutoksella sinänsä ole vaikutusta eläkkeen määrän eroihin eri sukupuolilla.

Varhennettu vanhuuseläke

Varhennetun vanhuuseläkkeen käytössä ei naisten ja miesten välillä ole nähtävissä suuria eroja. Vuosina 2007—2011 varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyneistä miehiä ja naisia on ollut suunnilleen yhtä paljon. Vuonna 2011 varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyi 62-vuotiaana 2 360 henkilöä, joista 1 144 oli naisia ja 1 216 miehiä. Yksityisellä sektorilla varhennetulle vanhuuseläkkeelle siirtyneissä on enemmän miehiä ja julkisella sektorilla naisia. Vuonna 2011 varhennettu vanhuuseläke oli naisilla keskimäärin 997 euroa kuukaudessa ja miehillä 1603 euroa kuukaudessa.

Ikääntyneiden miesten ja naisten työllisyydessä on hieman eroja, 62-vuotiaiden miesten työllisyysaste on 47 prosenttia ja naisten työllisyysaste on 45 prosenttia.

Kansaneläkejärjestelmässä varhennetulle vanhuuseläkkeelle jää 62 vuoden iässä vuosittain noin 330 miestä ja 530 naista. Vuonna 2011 alkanut keskimääräinen varhennettu vanhuuseläke oli miehillä 220 euroa kuukaudessa ja naisilla 230 euroa kuukaudessa.

Takuueläkettä 62 vuoden iässä sai vuonna 2011 noin 67 miestä ja 15 naista.

Työttömyysturvan lisäpäivät ja varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke

Vuoden 2012 kesäkuun loppuun mennessä työttömyysturvan lisäpäiviltä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana oli siirtynyt 976 henkilöä. Heistä 55 % oli naisia ja 45 % miehiä. Vasta vuoden lopussa voidaan nähdä, kuinka suuri osuus vuonna 1950 syntyneistä miehistä ja naisista on valinnut vanhuuseläkkeen 62-vuotiaana. Pitkäaikaisyöttömissä, jotka siirtyivät työttömyyseläkkeelle vuosina 2007—2009, naisia oli 52—53 %. Vuosina 2010—2011, kun siirtyneitä on ollut enää vähän, miehiä on ollut naisia enemmän.

Kansaneläkkeen saajia, jotka ovat olleet työttömyysturvan lisäpäivillä ja saavat sen perusteella varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä 62 vuoden ikäisinä on arviolta 800. Heistä miehiä on 62 %.

5 Asian valmistelu

Esitys perustuu työmarkkinakeskusjärjestöjen 22 päivänä maaliskuuta 2012 tekemään työurasopimukseen. Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä valtiovarainministeriön, Eläketurvakeskuksen, Kevan, Elinkeinoelämän keskusliiton, Suomen Ammattiliitojen Keskusjärjestön SAK:n, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n, Akavan, Suomen Yrittäjien sekä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton kanssa. Valmisteluun ovat osallistuneet myös Kansaneläkelaitos ja Merimieseläkekassa.

Esityksessä ehdotettuja muutoksia on valmistelun aikana erikseen käsitelty valtion eläkeneuvottelukunnassa ja kuntien eläkeneuvottelukunnassa, jotka ovat hyväksyneet muutokset.

Esityksestä on valmistelun aikana pyydetty lausunto Tietosuojavaltuutetun toimistolta siltä osin kuin esityksessä ehdotetaan muutettavaksi TyEL:n 194 §:ää, MEL:n 218 §:ää ja KuEL:n 147 §:ää. Tietosuojavaltuutetun lausunto on otettu huomioon edellä mainituissa pykäläehdotuksissa. Esityksestä ei ole erikseen pyydetty kirjallisia lausuntoja muilta tahoilta, koska esityksen valmisteluun ovat osallistuneet tai sen valmistelun aikana on kuultu asian kannalta keskeisiä tahoja.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Työntekijän eläkelaki

11 §. Oikeus vanhuuseläkkeeseen. Pykälässä säädetään työntekijän oikeudesta vanhuuseläkkeeseen ja varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sekä näitä eläkkeitä koskevista ikärajoista. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaiisiin työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset.

Pykälän 2 momentissa säädetään työntekijän oikeudesta jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle MEL:n mukaisessa eläkeiässä silloin, kun työntekijä jää MEL:n mukaiselle vanhuuseläkkeelle tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää. Momentista ehdotetaan poistettavaksi MEL:n varhennettua vanhuuseläkettä koskeva maininta. Samalla momentissa oleva 62 vuoden ikäraja muutettaisiin vanhuuseläkkeen 63 vuoden ikärajaksi, sillä 62 vuoden ikäraja perustuu nykyiseen varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden ikärajaan. Koska MEL:n perusteella työntekijällä olisi edelleenkin oikeus saada vanhuuseläke MEL:n mukaisessa alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, näissä tapauksissa myös TyEL:n mukainen vanhuuseläke voisi edelleenkin alkaa MEL:n vanhuuseläkkeen kanssa samasta ajankohdasta esimerkiksi 61 vuoden iästä. Tältä osin pykälä siis pysyisi asiasisällöltään ennallaan.

Pykälään ehdotetut muutokset koskisivat vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Ennen vuotta 1952 syntyneisiin työntekijöihin sovellettaisiin varhennettua vanhuuseläkettä koskevia säännöksiä sellaisina kuin ne ovat nykyisin voimassa. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

12 §. Vanhuuseläkkeen määrä. Pykälässä säädetään vanhuuseläkkeen, varhennetun vanhuuseläkkeen ja lykätyn vanhuuseläkkeen määrästä. Pykälän 2 momentissa säädetään

varhennettuun vanhuuseläkkeeseen tehtävistä varhennusvähennyksen suuruudesta. Koska esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaiisiin työeläkejärjestelmästä, 2 momentin säännös pitäisi poistaa laista. Tämän vuoksi 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, ettei työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 ja 3 momentin lisäpäiväoikeuden perusteella työttömyyspäivärahaa saavan työntekijän vanhuuseläkkeeseen tehdä varhennusvähennystä, vaikka hän siirtyisi lisäpäiviltä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. Koska esityksessä ehdotetaan, ettei työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavilla pitkäaikaistyöttömällä olisi enää jatkossa oikeutta varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen, pykälän 3 momentti kumottaiisiin.

Pykälän 3 momentin muutosehdotus koski vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Tätä aiemmin syntyneisiin sovellettaisiin edelleen pykälän 3 momenttia sellaisena kuin se on nykyisin voimassa. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

13 §. Vanhuuseläkkeen alkaminen. Pykälän 1 momentissa säädetään vanhuuseläkkeen, varhennetun vanhuuseläkkeen ja työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella pitkäaikaistyöttömille myönnettävän varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen alkamisajankohdasta. Edellä tähän lakiin ehdotettujen muutosten vuoksi momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä ja varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä koskevat maininnat ja momentissa oleva viittaus 12 §:n 3 momenttiin poistettaiisiin.

16 §. Oikeus osa-aikaeläkkeeseen. Pykälässä säädetään oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa oleva osa-aikaeläkkeen alkamisen alaikäraja ehdotetaan muutettavaksi nykyistä 60 vuodesta 61 vuodeksi.

Ehdotettu ikärajamuutos koskisi työntekijöitä, jotka ovat syntyneet vuonna 1954 tai sen jälkeen. Ennen vuotta 1954 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen osa-aikaeläkkeen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

Pykälän 4 ja 5 momentissa säädetään edellytyksistä, jotka osa-aikatyön palkan ja työajan on täytettävä osa-aikaeläkkeen saamiseksi. Pykälän 4 momentin 1 kohdassa edellytyksenä on, että osa-aikatyöstä saatujen työansioiden tulee olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta ja että työajassa on tapahduttava vastaava muutos. Säännöstä on tulkittu niin, ettei työajan vähentyminen suhteessa palkkatulojen vähentymiseen saa poiketa merkittävästi palkkatulojen vähentymisestä. Osa-aikatyön ansioiden tulee kuitenkin aina olla 35—70 prosenttia vakiintuneesta ansiosta.

Pykälän 5 momentissa säädetään siitä, että osa-aikaeläkkeelle siirtyvän työntekijän ansiotulojen väheneminen voi poiketa työajan lyhentymisestä, jos kokoaikaisen työn ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon. Momentissa säädetään myös siitä, että edellä mainittu lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioitaessa.

Pykälän 5 momentin sanamuoto on epätarkka, jonka vuoksi momentti on voitu ymmärtää myös siten, että momentin tarkoittamissa tilanteissa 4 momentin 1 kohdassa edellytetystä 35—70 prosentin rajamäärästä voitaisiin poiketa. Ratkaisukäytännössä 5 momenttia sovellettaessa on kuitenkin vakiintuneesti katsottu, että ansioita koskeva 35—70 prosentin rajamäärä on ehdoton. Tämän vuoksi pykälän 5 momentin sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi, jotta momentista ilmenisi nykyistä selkeämmin, että ansioiden pitää myös 5 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa pysyä 35—70 prosentin rajamäärässä. Ehdotettu muutos olisi tekninen eikä sillä olisi tarkoitus muuttaa säännöksen nykyistä asiasisältöä.

52 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke poistetaan työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta varhennetusta vanhuuseläkkeestä.

194 §. *Työnantajan oikeus saada tietoja.* Pykälässä säädetään työnantajan oikeudesta saada eläkelaitokselta työntekijää koskevia työnantajan toiminnan kannalta välttämättömiä tietoja. Pykälän nykyisen sanamuodon mukaan työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten estämättä kirjanpitoaan, palkkahallintoaan ja yrityksen työeläkevakuutusmaksun tarkistamista varten välttämättömät tiedot myönnetystä eläkkeestä.

Voimassa olevan pykälän soveltamisessa on ollut epäselvyyttä erityisesti siitä, mitä tietoja myönnetystä eläkkeestä eläkelaitokset voivat antaa palkkahallintoa varten työnantajalle. Koska työkyvyttömyyseläkkeen myöntäminen suurelta osin perustuu työntekijän terveydentilaan, voimassa olevaa säännöstä on tulkittu siten rajoitetusti, ettei tietoa myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä tai kuntoutustuesta ole välttämättä annettu työnantajalle. Tieto myönnetystä eläkkeestä ja sen alkamis- ja päättymispäivästä, silloinkin, kun kysymys on toistaiseksi tai määräajaksi myönnetystä täydestä tai osatyökyvyttömyyseläkkeestä, olisi kuitenkin työnantajalle tarpeen, jotta työnantaja voisi ryhtyä työntekijän eläkkeelle siirtymisen vuoksi yrityksen kannalta tarpeellisiin työjärjestelyihin ja mahdollisiin uusiin rekrytointeihin.

Edellä olevan perusteella pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että työnantajalla olisi myönnetyn eläkkeen eläkemudosta riippumatta oikeus saada tieto myönnetystä eläkkeestä ja sen alkamis- ja päättymispäivästä yrityksen henkilöstöhallintoa varten. Vaikka työnantajalla olisi oikeus saada tieto työntekijälle myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä tai kuntoutustuesta, hänellä ei olisi oikeutta saada tarkempaa tietoa työntekijän terveydentilasta tai muitakaan tietoja, joiden perusteella työkyvyttömyyseläke on myönnetty. Lisäksi ehdotetaan, että pykälässä olevat maininnat palkkahallinnosta ja kirjanpidosta korvattaisiin taloushallinto-

sanalla, joka kattaisi oikeuden saada välttämättömiä tietoja yrityksen palkkahallintoa ja kirjanpitoa varten.

Pykälän perusteella työnantajalla ei olisi oikeutta saada koko eläkepäätöstä tiedokseen. Pykälän mukaisena välttämättömänä tietona voitaisiin pitää tietoa siitä, minkälainen eläke työntekijälle on myönnetty ja myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivä. Välttämättömänä tietona ei sen sijaan pidettäisi esimerkiksi tietoja myönnetyn eläkkeen määrästä, työntekijän sairauksista, eläkehakemuksen vireillöolosta eikä työntekijälle annetusta osatyökyvyttömyyseläkettä tai kuntoutusta koskevasta ennakkopäätöksestä. Työnantajalla olisi kuitenkin oikeus saada tieto työntekijän vakuutukseen kuuluvan eläkkeen rahastoidusta osasta ja sen pääoma-arvosta työeläkevakuutusmaksun tarkastamista varten, kuten nykyisinkin. Lain 34 §:n mukaan se, mitä työntekijän eläkelaisa säädetään työkyvyttömyyseläkkeen tietojen antamisesta ja saamisesta, koskee myös työntekijälle myönnettyä kuntoutusrahaa ja kuntoutuskorotusta, joten tiedon antaminen koskisi myös näitä etuuksia.

Pääsääntöisesti tiedonsaantioikeus myönnetystä eläkkeestä on sillä työnantajalla, jonka palveluksessa työntekijä on. Jos työntekijälle myönnetty työkyvyttömyyseläke vaikuttaa hänen aikaisemman työnantajansa eläkevakuutusmaksuluokkaan, eläkkeistä aiheutuvien vakuutusmaksujen määrittämistä varten välttämättömiä tietoja voitaisiin luovuttaa myös entisille työnantajille.

1.2 Työntekijän eläkelain voima-panolaki

30 §. Pykälässä säädetään työntekijän oikeudesta saada tämän lain mukainen vanhuuseläke ennen 62 vuoden ikää, jos hänellä on lisäeläketurvan perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi sisällöltään muuttumattomana 3 momentiksi. Uudessa 2 momentissa otettaisiin huomioon varhennetun vanhuuseläkkeen lopettamisesta johtuvat vaikutukset lisäeläketurvan piiriin kuuluvan työntekijän vanhuuseläkeoikeuteen. Momentin mukaan 1 momentissa tar-

koitetun järjestelyn piiriin kuuluvalla työntekijällä olisi oikeus saada perusturvan mukainen vanhuuseläke myös silloin, kun hänen lisäeläkejärjestelyn mukainen eläkeikänsä on 62 vuotta tai hän siirtyy eläkkeelle 62 vuotta täytettyään, mutta ennen 63 vuoden iän täyttämistä. Oikeus koskisi sekä sellaisia työntekijöitä, joiden lisäeläkejärjestelyn mukainen eläkeikä on 62 vuotta, että työntekijöitä, joiden eläkeikä on 62 vuotta alempi ja jotka ottavat eläkkeensä vasta 62 vuoden ja 63 vuoden iän täyttämisen välisenä aikana. Jos työntekijän eläkeikä on 62 vuotta alempi ja hän siirtyy eläkkeelle ennen 62 vuoden iän täyttämistä, hänen oikeutensa perusturvan mukaiseen eläkkeeseen määräytyy 1 momentin perusteella.

Pykälään ehdotettu muutos on teknisluonteinen. Muutoksella pyritään turvaamaan pykälässä tarkoitettujen työntekijöiden nykyinen oikeus saada lisäeläketurvan ja peruseläketurvan mukainen eläke samasta ajankohdasta alkaen.

1.3 Merimieseläkelaki

8 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälässä säädetään muun muassa työntekijän oikeudesta vanhuuseläkkeeseen ja varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sekä näitä eläkkeitä koskevista ikärajoista. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläke- muotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa nykyisin oleva säännös, joka koskee varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämistä, ehdotetaan kumottavaksi. Lisäksi pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä koskeva maininta.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat TyEL:n 11 §:n 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia, kuitenkin sillä eroavuudella, että oikeus varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen poistuisi myös pelkästään MEL:ssä olevan erityissäännöksen mukaiseen alennettuun eläkeikään oikeutetuilta.

Varhennetun vanhuuseläkeoikeuden poistaminen koskisi vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä kuten TyEL:ssä. Ennen vuotta 1952 syntyneillä työntekijöillä olisi oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen nykyisin voimassa olevien säännösten

mukaisesti. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

11 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälässä säädetään vanhuuseläkkeen määrästä. Pykälän 2 momentissa säädetään varhennettuun vanhuuseläkkeeseen tehtävästä varhennusvähennyksen suuruudesta. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeudesta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat edellä TyEL:n 12 §:n 2 ja 3 momenttiin ehdotettuja muutoksia. Pykälän 3 momentin muutosehdotus koski vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

12 §. *Julkisten alojen alemman eläkeiän vaikutus eräissä tilanteissa.* Pykälässä säädetään tämän lain piiriin kuuluvan työntekijän oikeudesta jäädä tietyissä, pykälässä tarkemmin säädettyissä tilanteissa tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle KuEL:n tai VaEL:n mukaisessa eläkeiässä ennen 62 vuoden eläkeikää. Koska esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä ja koska pykälässä mainittu 62 vuoden ikäraja perustuu nykyiseen varhennetun vanhuuseläkkeen 62 vuoden ikärajaan, pykälässä oleva ikäraja ehdotetaan muutettavaksi vanhuuseläkkeen 63 vuoden alaikärajaksi.

13 §. *Vanhuuseläkkeen alkaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään vanhuuseläkkeen, varhennetun vanhuuseläkkeen ja työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella pitkäaikaistyöttömälle myönnettävän varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen alkamisajankohdasta. Momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä ja varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä koskevat maininnat, koska edellä on ehdotettu, että varhennettua vanhuuseläkettä ja varhennusvähennyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä koskevat säännökset kumotaan laista. Samalla momentissa oleva viittaus 11 §:n 3 momenttiin poistettaisiin. Ehdotetut muu-

tokset vastaavat TyEL:n 13 §:n 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

16 §. *Oikeus osa-aikaeläkkeeseen.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen ja 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 16 §:n 1 momentin johdantokappaleeseen ja 5 momenttiin.

Ehdotettu osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostaminen 61 vuoteen koski vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä kuten TyEL:ssä. Ennen vuotta 1954 syntyneiden työntekijöiden oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen osa-aikaeläkkeen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

52 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Ehdotettu muutos vastaa TyEL:n 52 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

218 §. *Työnantajan oikeus saada tietoja.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 194 §:ään. Lisäksi pykälän sanamuotoa ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että työnantajan henkilöstöhallintoa varten tarvitsemana välttämättömänä tietona pidettäisiin myös tietoa työntekijän ansaitsemasta alennetusta eläkeistä, josta säädetään lain 8 §:n 2 momentissa. Kyseessä on merimieseläkejärjestelmään kuuluva erityinen eläkeikäjärjestely. Alennettu eläkeikä voi vaihdella 55 ja 63 vuoden välillä.

1.4 Laki merimieseläkelain voimaannosta

31 §. Pykälässä säädetään työntekijän oikeudesta saada tämän lain mukainen vanhuuseläke ennen 62 vuoden ikää, jos hänellä on muun lain mukaisen lisäeläketurvan perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti varhennetun vanhuuseläkemuodon poistumisesta johtuvien vaikutuksien vuoksi. Säännös vastaa TyEL:n voimaannanolain 30 §:n 2 momenttiin ehdotettua säännöstä.

1.5 Yrittäjän eläkelaki

8 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 11 §:ään eli pykälästä poistettaisiin varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset.

Pykälään ehdotetut muutokset koskisivat vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä yrittäjiä. Tätä ennen syntyneisiin yrittäjiin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

9 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 2 momentissa säädetään vanhuuseläkkeeseen tehtävästä varhennusvähennyksestä. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että yrittäjällä, jolla on työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella oikeus saada muun työeläkelain mukainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62-vuotiaana, on oikeus saada myös tämän lain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden iässä varhennusvähennyksellä vähentämättömänä. Esityksessä ehdotetaan, ettei yrittäjällä olisi enää jatkossa oikeutta jäädä momentissa tarkoitettulle varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle. Tämän vuoksi 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat soveltuvin osin TyEL:n 12 §:ään ehdotettuja muutoksia. Pykälän 3 momentin muutosehdotus koskisi vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä yrittäjiä. Tätä ennen syntyneisiin yrittäjiin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

10 §. *Vanhuuseläkkeen alkaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 13 §:n 1 momenttiin.

13 §. *Oikeus osa-aikaeläkkeeseen.* Pykälässä säädetään yrittäjän oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa oleva osa-aikaeläkkeen saamisen alaikäraja ehdotetaan muutettavaksi nykyisen 60 vuoden sijasta 61 vuodeksi. Ehdotettu muutos vastaa TyEL:n 16 §:n 1 mo-

mentin johdantokappaleeseen ehdotettua muutosta.

Ehdotettu osa-aikaeläkkeen ikärajamuutos koskisi yrittäjiä, jotka ovat syntyneet vuonna 1954 tai sen jälkeen. Ennen vuotta 1954 syntyneiden yrittäjien oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen osa-aikaeläkkeen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

49 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Muutos vastaa TyEL:n 52 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.6 Laki yrittäjän eläkelain voimaantulosta

29 §. Pykälässä säädetään yrittäjiä koskevan lisäeläketurvan lopettamisesta, lisäeläkkeen vapaakirjasta ja lisäeläkevakuutukseen liittyvästä eläkeiästä. Pykälän 4 momentissa säädetään yrittäjän oikeudesta saada tämän lain mukainen vanhuuseläke ennen 62 vuoden ikää, jos hänellä on lisäeläketurvan perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkemuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmässä. Tämän vuoksi momentissa jo olevien säännösten lisäksi siihen ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka yrittäjiä koskien vastaa soveltuvin osin asiasisällöltään edellä TyEL-voimaantulolain 30 §:n 2 momenttiin ja MEL-voimaantulolain 31 §:n 2 momenttiin ehdotettua säännöstä. Ehdotettu muutos on tekniluonteinen. Muutoksella pyritään turvaamaan nykyisessä 4 momentissa tarkoitettujen yrittäjien nykyinen oikeus saada lisäeläketurvan ja peruseläketurvan mukainen vanhuuseläke samasta ajankohdasta alkaen.

1.7 Maatalousyrittäjän eläkelaki

31 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 11 §:ään ja YEL:n 8 §:ään.

Varhennetun vanhuuseläkeoikeuden poistaminen koski vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä maatalousyrittäjiä. Tätä aikaisemmin syntyneisiin maatalousyrittäjiin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

32 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu tehtäväksi YEL:n 9 §:ään.

Pykälän 3 momentin muutosehdotusta sovellettaisiin vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneisiin maatalousyrittäjiin. Tätä aiemmin syntyneisiin maatalousyrittäjiin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevia säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

33 §. *Vanhuuseläkkeen alkaminen.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu tehtäväksi TyEL:n 13 §:n 1 momenttiin ja YEL:n 10 §:n 1 momenttiin. Samalla momentissa oleva viittaus 32 §:n 3 momenttiin poistettaisiin.

36 §. *Oikeus osa-aikaeläkkeeseen.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 16 §:n 1 momentin johdantokappaleeseen ja YEL:n 13 §:n 1 momentin johdantokappaleeseen.

Ehdotettu muutos osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostamisesta koski vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneitä maatalousyrittäjiä. Tätä aiemmin syntyneiden maatalousyrittäjien oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen osa-aikaeläkkeen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

1.8 Kunnallinen eläkelaki

10 §. *Eläke ja muut etuudet.* Pykälässä luetellaan ne eläkeuodot ja kuntoutusetuudet, joihin työntekijällä on KuEL:n mukaan oikeus. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkeuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset.

Ehdotus varhennetun vanhuuseläkeoikeuden lopettamisesta koski vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Ennen vuotta 1952 syntyneisiin työntekijöihin sovellettaisiin muutoksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

Ehdotettu muutos ei myöskään koski niitä ennen vuotta 1960 syntyneitä työntekijöitä, joilla on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen henkilökohtaisen eläkeiän perusteella. Heidän oikeutensa varhennettuun vanhuuseläkkeeseen säilyisi sellaisena kuin se on ehdotetun muutoksen voimaan tullessa.

13 §. *Varhennettu ja lykätty vanhuuseläke.* Pykälässä säädetään, milloin oikeus varhennettuun ja lykättyyn vanhuuseläkkeeseen alkaa. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälän otsikosta ja momenteista poistettaisiin varhennettuun vanhuuseläkkeeseen liittyvät säännökset. Lisäksi pykälän 3 momentissa nykyisin oleva säännös, joka koskee työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeutta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana, ehdotetaan poistettavaksi laista. Tämä vastaisi TyEL:n 12 §:n 3 momentin muutosehdotusta. Samalla pykälä kirjoitettaisiin kokonaan uudelleen.

Pykälän 3 momenttia koskeva muutos koski vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Tätä aiemmin syntyneisiin työntekijöihin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevaa 3 momenttia. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

14 §. *Osa-aikaeläke.* Pykälässä säädetään oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa oleva osa-aikaeläkkeen saamisen alaikäraja ehdotetaan muutettavaksi nykyisen 60 vuoden sijasta 61 vuodeksi.

Ehdotettu osa-aikaeläkkeen ikärajamuutos koski työntekijöitä, jotka ovat syntyneet vuonna 1954 tai sen jälkeen. Ennen vuotta 1954 syntyneiden työntekijöiden oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädetään siitä, että osa-aikatyöstä saatujen työansioi-

den tulee olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta ja että työajan vähentäminen ei saa merkittävästi poiketa ansiotulojen vähentämisestä. Pykälän 4 momentissa säädetään siitä, että osa-aikaeläkkeelle siirtyvän työntekijän ansiotulojen väheneminen voi poiketa työajan lyhentymisestä, jos kokoaikaisen työn ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää tai muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon. Momentissa säädetään myös siitä, että edellä mainittu lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 4 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioitaessa.

Ansioiden tulee kuitenkin aina pysyä 1 momentin 4 kohdassa säädettyssä 35—70 prosentin rajamäärässä. Koska säännöksen nykyinen sananmuoto voidaan tulkita myös siten, ettei edellä mainittuja rajojen tarvitsisi 4 momentissa mainituissa tilanteissa täytyä, 4 momentin sananmuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat TyEL:n 16 §:ään ehdotettuja muutoksia.

36 §. Työttömyyseläke. Pykälän 4 momentissa säädetään 62 vuotta täyttäneen työttömyyseläkettä hakevan työntekijän oikeudesta saada työttömyyseläkkeen sijasta vanhuuseläke. Työttömyyseläkkeeseen ovat oikeutettuja vain ennen vuotta 1950 syntyneet työntekijät. Näin ollen he ovat jo ennen vuotta 2013 täyttäneet 63 vuotta, jolloin heillä on ilman erityissäännöistäkin oikeus vanhuuseläkkeeseen. Tämän vuoksi pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

42 §. Varhennusvähennys ja lykkäyskorotus. Pykälän otsikossa mainitaan varhennusvähennys ja 1 momentissa säädetään varhennusvähennyksen määrästä. Pykälän otsikosta ehdotetaan poistettavaksi maininta varhennusvähennyksestä ja 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 1 momentin kumoaminen vastaa edellä ehdotettua TyEL:n 12 §:n 2 momentin kumoamista.

147 §. Tietojen antaminen jäsenyhteisöille, valtiotyöntäjille ja kirkkotyöntäjille. Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen oikeudesta antaa tietoja kunta-, valtio- ja kirkkotyöntäjälle. Pykälän kolmessa mo-

mentissa säädetään erikseen tietojen antamisesta eri työntantajatahoille. Näiden momenttien säännökset ehdotetaan siirrettäväksi kaikki 1 momenttiin sekä 2 ja 3 momentti tarpeettomina kumottaviksi. Kunnallinen eläkelaitos huolehtii myös Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläkkeistä ja Kansaneläkelaitos työntantajana tarvitsee samankaltaisia tietoja kuin muutkin julkiset työntajat. Kansaneläkelaitos ehdotetaan lisättäväksi säännökseen ja samalla ehdotetaan pykälän otsikko lyhennettäväksi tietojen antaminen työntantajalle -muotoon. Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöiden eläketurva määräytyy valtion eläkelain mukaisesti. Pykälän 1 momentissa säädetään oikeudesta antaa tietoja työntäjän kirjanpitoa varten sekä 2 ja 3 momentissa säädetään tietojen antamisesta työntäjän palkkahallintoa varten. Tämä ehdotetaan korvattavaksi välttämättömien tietojen antamisella työntäjän taloushallintoa varten, joka kattaisi välttämättömien tietojen antamisen työntäjän kirjanpitoa ja palkkahallintoa varten. Kunnallisella eläkelaitoksella olisi edelleen oikeus antaa välttämättömät tiedot eläkkeen määrästä niille työntäjille, joiden vastattavaksi tulee kustannuksia myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä.

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus antaa tietoja myöntämästään eläkkeestä työntäjälle palvelussuhteen päättämistä varten. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että eläkelaitos voisi antaa tiedon eläkkeen myöntämisestä työntäjän henkilöstöasioiden järjestämistä varten. Esimerkiksi kuntoutustuen myöntäminen ei oikeuta työntäjää päättämään palvelussuhdetta, mutta siitä saadulla tiedolla on työntäjälle merkitystä esimerkiksi sijaisen palkkaamista varten. Tietoa ei edelleenkaan voisi antaa eläkkeen määrästä, vaan ainoastaan sen alkamis- ja päättämisaikojen kohdasta sekä eläkelajista henkilöstöhallintoa varten. Oikeus tietojen antamiseen koskisi myös myönnettyä kuntoutusta ja kuntoutusrahaa. Tieto voitaisiin antaa vain myönnetystä eläkkeestä. Näin ollen hylkäävästä päätöksestä tai ennakkotiedosta eläkeoikeudesta ei annettaisi edelleenkaan tietoa työntäjälle. Tiedot annettaisiin vain sille työntäjälle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle.

1.9 Valtion eläkelaki

8 §. *Oikeus vanhuuseläkkeeseen.* Pykälässä säädetään työntekijän oikeudesta vanhuuseläkkeeseen ja varhennettuun vanhuuseläkkeeseen sekä niitä koskevista ikärajoista. Esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkevuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä. Tämän vuoksi pykälän 2—4 momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä koskevat säännökset.

Varhennettun vanhuuseläkeoikeuden lopettaminen koskisi vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Ennen vuotta 1952 syntyneisiin työntekijöihin sovellettaisiin muutoksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

Ehdotettu muutos ei myöskään koskisi niitä ennen vuotta 1960 syntyneitä työntekijöitä, joilla on oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen henkilökohtaisen eläkeiän perusteella. Heidän oikeutensa varhennettuun vanhuuseläkkeeseen säilyisi sellaisena kuin se on ehdotetun muutoksen voimaan tullessa.

9 §. *Vanhuuseläke samasta ajankohdasta muusta pohjoismaasta myönnetyn vanhuuseläkkeen kanssa.* Pykälässä säädetään oikeudesta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen tilanteissa, joissa henkilö saa oikeuden vanhuuseläkkeeseen jostain muusta Pohjoismaasta ennen 62 vuoden iän täyttämistä. Pykälän viittaus 8 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi 1 momenttiin, koska 2 momentista ei enää säädettäisi oikeudesta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen. Samoin ehdotetaan 62 vuoden ikäraja muutettavaksi 63 vuodeksi ja pykälästä ja sen otsikosta poistettavaksi varhennettu-sana, koska esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkevuotona lopetetaan työeläkejärjestelmästä. Pykälään ehdotetut muutokset ovat teknisluonteisia.

10 §. *Vanhuuseläkkeen määrä.* Pykälän 2 momentti, jossa säädetään varhennettun vanhuuseläkkeen varhennusvähennyksestä, ehdotetaan kumottavaksi. Myös pykälän 3 momentti, jossa säädetään työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeudesta jäädä var-

hennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana, ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 3 momentin muutosehdotus koskisi vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Tätä aiemmin syntyneisiin työntekijöihin sovellettaisiin nykyistä 3 momenttia. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

Pykälään ehdotetut muutokset vastaavat TyEL:n 12 §:ään ehdotettuja muutoksia.

11 §. *Vanhuuseläkkeen alkaminen.* Pykälän 1 momentissa säädetään vanhuuseläkkeen, varhennettun vanhuuseläkkeen varhennusvähennyksellä vähentämättömän vanhuuseläkkeen sekä lykätyn vanhuuseläkkeen alkamisesta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaavasti kuin edellä on ehdotettu muutettavaksi TyEL:n 13 §:n 1 momenttia.

13 §. *Vanhuuseläke julkisista järjestelmistä.* Pykälässä säädetään oikeudesta tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen samasta ajankohdasta, josta työntekijä saa ennen vuotta 1995 karttuneen lisäturvan sisältävän vanhuuseläkkeen muusta julkisten alojen eläkejärjestelmästä. Pykälän 3 momentissa säädetään oikeudesta varhennettuun vanhuuseläkkeeseen. Koska esityksessä ehdotetaan, että varhennettu vanhuuseläke eläkevuotona lopetettaisiin työeläkejärjestelmästä, 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

14 §. *Osa-aikaeläke.* Pykälässä säädetään oikeudesta osa-aikaeläkkeeseen. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi vastaavanlaiset muutokset kuin edellä on ehdotettu TyEL:n 16 §:ään ja KuEL:n 14 §:ään.

Ehdotettu osa-aikaeläkkeen alaikärajamuutos koskisi vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneitä työntekijöitä. Ennen vuotta 1954 syntyneiden työntekijöiden oikeuteen jäädä osa-aikaeläkkeelle sovellettaisiin ennen ikärajamuutoksen voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

50 §. *Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen.* Pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Muutos vastaa TyEL:n 50 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta.

96 §. Oikeus jäädä eläkkeelle. Pykälässä säädetään sotilaan oikeudesta jäädä vanhuuseläkkeelle. Pykälän 4 momentin mukaan sotilaalla ei ole oikeutta jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai osa-aikaeläkkeelle. Momentista ehdotetaan poistettavaksi varhennettua vanhuuseläkettä koskeva maininta.

1.10 Kansaneläkelaki

10 §. Oikeus vanhuuseläkkeeseen. Pykälän 1 momentissa säädetään, että 65 vuotta täytäneellä henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen. Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan henkilö voi kuitenkin saada vanhuuseläkkeen varhennettuna jo 62 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna aikaisintaan 63 vuotta täytettyään. Muita muutoksia pykälään ei tehtäisi. Siten jatkossa vanhuuseläkkeen alkamisen voisi varhentaa nykyisen kolmen vuoden sijasta enintään kahden vuoden ajalta.

Ehdotettu muutos tulisi voimaan vuoden 2013 alusta. Ennen vuotta 1952 syntyneillä henkilöillä olisi kuitenkin oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen nykyisen 2 momentin mukaisesti. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä. Tällöin vuonna 1951 syntyneillä olisi vielä vuonna 2013 mahdollisuus jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana.

11 §. Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen. Voimassa olevan pykälän mukaan työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella saavalla henkilöllä on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman varhennusvähennystä. Pykälän nykyinen sanamuoto 62 vuoden iän osalta on harhaanjohtava, sillä pykälää säädettäessä tarkoituksena on ollut, että varhennusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen on oikeus 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen eli 62-vuotiaiden lisäksi myös 63- ja 64-vuotiailla. Esityksessä ehdotetaan, että pykälässä nykyisin oleva 62 vuoden ikä muutetaan 63 vuodeksi ja samalla sanamuotoa tarkistettaisiin siten, että oikeus saada varhen-

nusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke olisi 63 vuoden iän täyttämisen jälkeen.

Pykälään ehdotettu muutos koskisi vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Tätä aiemmin syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin nykyisin voimassa olevaa pykälää. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

22 §. Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi 10 §:n 2 momenttiin ehdotettua muutosta vastaavasti siten, että momentissa oleva varhennettuun vanhuuseläkkeeseen liittyvä 62 vuoden ikäraja muutetaan 63 vuodeksi.

1.11 Laki takuueläkkeestä

7 §. Oikeus takuueläkkeeseen. Pykälän 1 momentin 1 kohdassa mainittu 62 vuoden ikäraja ehdotetaan muutettavaksi 63 vuodeksi, koska edellä työeläkelakeihin ja kansaneläkelakiin ehdotettujen muutosten vuoksi vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen voisi saada aikaisintaan 63 vuoden iässä.

Ehdotettu muutos koskisi vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Ennen vuotta 1952 syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa sellaisena kuin se on nykyisin voimassa. Tämän lisäksi ennen vuotta 1958 syntyneisiin pitkäaikastyöttömiin, joilla on oikeus saada varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62-vuotiaana työttömyyspäivärahan lisäpäiväoikeuden perusteella, sovellettaisiin myös nykyisin voimassa olevaa 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Tästä säädettäisiin lain voimaantulosäännöksessä.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Lakien voimaantulosäännöksiin ehdotetaan myös siirtymäsäännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä koskevia muutoksia sovellettaisiin vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Ennen vuotta 1952 syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin varhennettua vanhuuseläkettä koskevia säännöksiä sellaisina kuin ne olivat voimassa ehdotettujen lakien

voimaan tullessa. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että kaikilla vuonna 1951 syntyneillä eli vuoden 2013 aikana 62 vuotta täyttävillä henkilöillä olisi vielä mahdollisuus jäädä sekä työeläkejärjestelmästä että kansaneläkejärjestelmästä varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä. Siten käytännössä varhennettua vanhuuseläkettä koskevat lainmuutokset tulisivat ensimmäisen kerran sovellettaviksi vuonna 2014.

Ehdotettuja muutoksia työttömyyspäivärahaa lisäpäiväraha-oikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeuteen jäädä työeläkeläisten ja/ tai kansaneläkeläisten mukaiselle varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle sovellettaisiin vuonna 1958 ja sen jälkeen syntyneisiin henkilöihin. Siten nämä muutokset vaikuttaisivat käytännössä aikaisintaan vuoden 2020 alusta alkaen, koska vuonna 1958 syntyneet täyttävät 62 vuotta vuonna 2020.

Ehdotettu muutos osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostamisesta 60 vuoden iästä 61 vuoden ikään koskisi vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Ennen vuotta 1954 syntyneillä henkilöillä olisi edelleen mahdollisuus jäädä osa-aikaeläkkeelle nykyisin voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tämä siirtymäsäännös suojaisi vuosina 1952 ja 1953 syntyneitä henkilöitä, sillä he täyttävät 61 vuotta vuosien 2013 ja 2014 aikana. Näin ollen osa-aikaeläkkeen ikärajaa koskeva lainmuutos tulisi käytännössä ensimmäisen kerran sovellettavaksi vuonna 2015.

3 Suhde perustuslakiin ja sääätämismääräys

Esityksessä ehdotettujen lainmuutosten valtiosääntöoikeudellinen arviointi perustuu lähinnä perustuslain 15 §:n mukaiseen omaisuudensuojaan ja perustuslain 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuun perustoimeentulon turvaan. Tältä kannalta on tarkasteltava ehdotettuja muutoksia, jotka koskevat varhennetun vanhuuseläkkeen lopettamista eläkemuotona työeläkejärjestelmässä, työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavan pitkäaikaistyöttömän oikeutta jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle, KEL:n mukaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikärajan ja takuu-

eläkkeen alaikärajan nostamista 62 vuodesta 63 vuoteen sekä osa-aikaeläkkeen alaikärajan nostamista 60 vuodesta 61 vuoteen.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan PeVL 60/2002 vp.: ”Eläkkeiden omaisuudensuoja pohjautuu perustuslakivaliokunnan käytännön mukaan (PeVL 9/1999 vp , s. 2/1) ajatukseen, että tietty ansiosidonnainen etuus, ennen kaikkea oikeus työeläkkeeseen, ansaitaan palvelussuhteen kestäessä. Tällä tavoin ansaittavaa, mutta vasta myöhemmin maksettavaa etuutta pidetään työsuorituksen vastikkeen osana. Oikeutta kansaneläkkeeseen ei sen sijaan kansaneläkkeeseen rahoitustavasta huolimatta ole pidetty omaisuudensuojan piiriin kuuluvana.”

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 10/1993 vp katsonut, kun oli kysymys yksilöllisen varhaiseläkkeen ikärajan nostamisesta 55 vuodesta 58 vuoteen, että työeläkejärjestelmän osalta ikäraja voitiin korottaa tavallisessa lainsäätämismääräyksessä, koska se ei puutu kenenkään maksussa olevaan eläkkeeseen eikä myöskään estä jo annetun ennakkopäätöksen toteutumista.

Lisäksi perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 13/1995 vp muun muassa todennut: ”Perustuslakivaliokunta on eri yhteyksissä lähtökohtaisesti pitänyt henkilön itselleen ansaitsemaa eläke-etua hallitusmuodossa turvatun omaisuudensuojan piiriin kuuluvana. Eläkeoikeuksien perustuslainsuojassa on valiokunnan käsityksen mukaan (esim. PeVL 4/1994 vp) ollut kysymys nimenomaan ansaituksi katsotun konkreettisen taloudellisen edun, ei sen sijaan esimerkiksi tietyn voimassa olevan eläkejärjestelmän suojaamisesta. Valtiosäännön mukaisena lähtökohtana on siten pidetty sitä, että tavallisella lailla voidaan säätää eläkejärjestelmän sisällöstä myös palvelussuhteessa oleviin vaikuttavasti. Tavallisella lailla järjestettäviin, jollei jostakin erityisestä syystä muuta johdu, ovat kuuluneet muun muassa säännökset eläkeistä, eläkkeen kertymisestä ja eläkkeiden tavoite- tasosta. Tarkoitettunlaisen erityisen syyn on katsottu voivan muodostua lähinnä siitä, että eläkejärjestelyn muutokset toteutetaan tavalla, joka joiltain osin saisi aikaan ansaittuina pidettävien eläke-etujen kohtuuttoman heikentymisen.”

Oikeus varhennettuun vanhuuseläkkeeseen 62 vuoden iässä poistuisi vuonna 1952 ja sen jälkeen syntyneiltä. Ehdotettujen lakien olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2013 alusta. Tällöin eläkevakuutetuille jäisi varautumisaikaa muutokseen vähintään vuosi, koska kysymyksessä oleva muutos ehtisi olla voimassa ainakin vuoden ennen kuin vanhinkaan vuonna 1952 syntyneistä täyttäisi 62 vuotta. Osa-aikaeläkkeen ikäraja nousisi 60 vuodesta 61 vuoteen vuonna 1954 ja sen jälkeen syntyneillä. Vuonna 1954 syntyneet täyttävät 60 vuotta vuoden 2014 aikana, joten heillä olisi vähintään yksi vuosi aikaa varautua muutokseen. Ehdotetuilla muutoksilla, jotka koskevat työttömyyspäivärahaa lisäpäiväoikeuden perusteella saavien oikeutta varhensusvähennyksellä vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen, olisi hyvin pitkä siirtymäaika, sillä vuonna 1958 syntyneet täyttävät 62 vuotta vasta vuonna 2020. Täten hallitus katsoo, että vakuutetuille jäisi riittävästi varautumisaikaa ehdotettuihin muutoksiin, varsinkin kun ikärajojen muutokset ovat varsin vähäiset. Lisäksi ehdotetut muutokset koskisivat niiden voimaantulon jälkeen sattuvia eläketapahtumia eikä niillä puututtaisi muu-

toksien voimaantuloon mennessä karttuneen eläkkeen määrään.

Perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaan lailla taataan jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan muun muassa työttömyyden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden aikana. Perustuslaki asettaa lainsäätäjälle veloitteen taata jokaiselle perustoimeentulon turvaa tarvitsevalle subjektiivisen oikeuden tällaiseen julkisen vallan järjestämään turvaan (PeVM 25/1994 vp, s. 10/II). Perustoimeentulon turvaavien järjestelmien tulee olla sillä tavoin kattavia, ettei synny väliinputoajaryhmiä (HE 309/1993 vp, s. 70/II). Hallitus katsoo, että ehdotettavat muutokset ovat varsin vähäisiä myös kansaneläkkeen ja takuueläkkeen osalta ja etteivät ehdotetut muutokset ole ristiriidassa perustuslain 19 §:n 2 momentin kanssa.

Edellä olevan perusteella hallitus katsoo, että esityksessä ehdotetut lait voidaan käsitellä tavallisina lakeina perustuslain 72 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 12 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 909/2010, ja
muutetaan 11 §, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 52 §:n 2 momentti ja 194 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 § osaksi laissa 634/2009, 13 §:n 1 momentti laissa 909/2010, 16 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 627/2009 ja 52 §:n 2 momentti laissa 634/2009, seuraavasti:

11 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykättylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Sen esittämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa ja edellä tässä momentissa säädetään, vakuutetun luottamustoimen jatkaminen ei estä aikaisemmin päätyneiden työsuhteiden perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä.

Jos työntekijä jää merimieseläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuttamisesta ja muuttamisesta

sa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

 Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.
 -----

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

 Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 80 §:n

2 momentissa säädetään eläkkeen määrääytymisestä entisin perustein.
 -----

194 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoon ja yrityksen työeläkevakuutusmaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja sen muodosta sekä myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 11 §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13 §:n 1 momenttia ja 52 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyys- turvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä, sovelletaan 12 §:n 3 momenttia ja 13 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2.

Laki**työntekijän eläkelain voimaanpanolain 30 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 628/2009, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi seuraavasti:

30 §

Jos 1 momentissa tarkoitetun järjestelyn piiriin kuuluvan työntekijän eläkeikä on 62 vuotta, hänellä on oikeus saada myös työntekijän eläkelain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden iässä. Jos vanhuuseläke alkaa 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, vanhuuseläkettä vähennetään työntekijän eläkelain

12 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012, mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 8 §:n 3 momentti sekä 11 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 3 momentti laissa 911/2010, ja
muutetaan 8 §:n 4 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 52 §:n 2 momentti ja 218 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentti laissa 911/2010, 16 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 629/2009 ja 52 §:n 2 momentti laissa 635/2009, seuraavasti:

8 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

 Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.
 -----

velua. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

12 §

Julkisten alojen alemman eläkeiän vaikutus eräissä tilanteissa

Jos työntekijä jää kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisessa eläkeiässä edellyttäen, että viimeisen kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisen työ- tai virkasuhteen pätevyysvaatimuksena on ollut tämän lain mukaisen meripalvelun edellyttävä tutkinto tai tietty määrä tämän lain mukaista meripal-

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.
 -----

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle

myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päätymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

218 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkekassalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoon ja yrityksen työeläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja sen muodosta, myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä sekä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetusta työntekijän alennetusta eläkeistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:n 3 ja 4 momenttia, 11 §:n 2 momenttia, 12 §:ää, 13 §:n 1 momenttia ja 52 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyys-turvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähenyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan 11 §:n 3 ja 13 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

4.

Laki**merimieseläkelain voimaannpanosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään merimieseläkelain voimaannpanosta annetun lain (1291/2006) 31 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

31 §

—————
Jos 1 momentissa tarkoitetun järjestelyn piiriin kuuluvan työntekijän eläkeikä on 62 vuotta, hänellä on oikeus saada sekä vanhan että uuden lain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden iässä. Jos vanhuuseläke alkaa 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, vanhuus-

eläkettä vähennetään merimieseläkelain 11 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012, mukaisesti.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

—————

5.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 913/2010, sekä
muutetaan 8 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale ja 49 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti laissa 913/2010, 13 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 630/2009 ja 49 §:n 2 momentti laissa 636/2009, seuraavasti:

8 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Yrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua yrittäjätoimintaansa.

Jos yrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan yrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

10 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona eläkettä on haettu.

Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syystä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

13 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla yrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos yrittäjä harjoittaa yrittä-

jätoimintaa muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, yrittäjällä on oikeus tämän yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, jos hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Yrittäjällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 74 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

_____

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen yrittäjän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:ää, 9 §:n 2 momenttia, 10 §:n 1 momenttia ja 49 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen yrittäjän oikeuteen saada tämän lain mukainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62 vuoden iässä sovelletaan 9 §:n 3 momenttia ja 10 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä yrittäjällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6.

Laki**yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 29 §:n 4 momentti seuraavasti:

29 §

Myönnettäessä eläke 62 vuotta alemmassa iässä eläke muunnetaan vastaamaan 62 vuotta alemmaa ikää siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Jos eläke myönnetään 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, eläkettä vähennetään yrittäjän eläkelain 9 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012, mukaisesti. Muutoin lisäeläkevakuutukseen sovelletaan, mitä YEL-lain

11 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2000, nojalla annetuissa säännöksissä sekä yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (638/2003) voimaantulosäännöksen 10 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

7.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 915/2010, sekä

muutetaan 31 §, 33 §:n 1 momentti ja 36 §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisina kuin niistä ovat 33 §:n 1 momentti laissa 915/2010 ja 36 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 632/2009, seuraavasti:

31 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Jos maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan maatalousyrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päätynyt ennen eläkkeen alkamista.

36 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen maatalousyrittäjän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 31 §:ää, 32 §:n 2 momenttia ja 33 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen maatalousyrittäjän oikeuteen saada tämän lain mukai-

nen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62 vuoden iässä sovelletaan 32 §:n 3 momenttia ja 33 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

8.

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 36 §:n 4 momentti ja 42 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 713/2004, ja
muutetaan 10 ja 13 §, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 42 §:n otsikko sekä 147 §,
 sellaisina kuin ne ovat, 10 § ja 42 §:n otsikko laissa 713/2004, 13 § laeissa 713/2004, 1293/2006 ja 1447/2011, 14 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 925/2009 ja 4 momentti laissa 1293/2006 sekä 147 § osaksi laeissa 469/2010 ja 1177/2011, seuraavasti:

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuksien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

13 §

Lykätty vanhuuseläke

Vanhuuseläke myönnetään lykättynä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen 42 §:n mukaisella lykkäyskorotuksella korotettuna.
 Lykätty vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muuten, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

14 §

Osa-aikaeläke

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on 61—67-vuotiaalla työntekijällä edellyttäen, että:

—————
 Jos työntekijän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällytynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 4 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.
 —————

42 §

Lykkäyskorotus

147 §

Tietojen antaminen työnantajalle

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa jäsenyhteisölle, valtiotyönantajalle, kirkkotyönantajalle ja Kansaneläkelaitokselle työnantajana taloushallintoa ja eläkemaksun tarkistamista varten välttämättömät tiedot eläkkeensaajalle myönnettystä tämän lain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji sekä alkamis- ja päättymisajankohta työnantajan henkilöstöhallinnollisia järjestelyjä varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 13 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 42 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähenyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan 13 §:n 3 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

9.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion eläkelain (1295/2006) 10 §:n 2 ja 3 momentti sekä 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 3 momentti laissa 1450/2011, sekä
muutetaan 8 §:n 2—4 momentti, 9 §, 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 50 §:n 2 momentti ja 96 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 1 momentti laissa 1450/2011, 14 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 927/2009 ja 50 §:n 2 momentti laissa 639/2009, seuraavasti:

8 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

 Työntekijällä on oikeus jäädä lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen.

Lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muuten, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä palveluksessa, josta hän jää eläkkeelle.

-----

9 §

Vanhuuseläke samasta ajankohdasta muusta pohjoismaasta myönnetyn vanhuuseläkkeen kanssa

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentissa säädetään, työntekijälle voidaan hakemuksesta myöntää vanhuuseläke aikaisintaan 60 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 63 vuotta alemmassa iässä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisen valtioiden eläkejärjestelmien mukaisen eläkeoikeuden sopeuttamista koskevan

sopimuksen (SopS 96/2002) perusteella. Tällöin eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alku.

11 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut palveluksen, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

-----

14 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 3 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 67 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla ei ole oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:n 2—4 momenttia, 9 §:ää, 10 §:n 2 momenttia, 11 §:n 1 momenttia, 13 §:n 3 momenttia ja 50 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Jos työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 §:n 2 momentissa tarkoitetun järjestelyn piiriin kuuluvan työntekijän eläkeikä on 62 vuotta, hänellä on oikeus saada tämän lain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden iässä. Jos vanhuuseläke alkaa 62 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, vanhuuseläkettä vähennetään 10 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaantullessa, mukaisesti.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan 10 §:n 3 momenttia ja 11 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

10.

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n 2 momentti, 11 § ja 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 § laissa 917/2010, seuraavasti:

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

 Henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna 63 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan.
 -----

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 63 vuotta täytettyään ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

22 §

Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot

Jos henkilö hakee tämän lain mukaista vanhuuseläkettä 65 vuotta täytettyään tai varhennettua vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään eikä hae työeläkkeen vanhuuseläkettä, edellä mainittu työeläke otetaan kansaneläkettä laskettaessa kuitenkin tulona huomioon sen suuruisena kuin se olisi, jos hän siirtyisi työeläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään (*ennakoitu työeläke*).

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen henkilön oikeuteen saada varhennettu vanhuuseläke ja eläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 10 §:n 2 momenttia ja 22 §:n 4 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen henkilön, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, oikeuteen saada varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke sovelletaan 11 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

11.

Laki**takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 7 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

7 §

Oikeus takuueläkkeeseen

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

1) on täyttänyt 63 vuotta ja saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen henkilön oikeuteen saada takuueläke sovelletaan kuitenkin 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa sellaisena

kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Edellä 2 momentin estämättä 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa, sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa, sovelletaan myös ennen vuotta 1958 syntyneeseen henkilöön, jolla on työeläkelakien tai kansaneläkelain (568/2007) mukaisesti oikeus saada varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 30 päivänä elokuuta 2012

Pääministeri

JYRKI KATAINEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

1.

Laki**työntekijän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan työntekijän eläkelain (395/2006) 12 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 909/2010, ja
muutetaan 11 §, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 52 §:n 2 momentti ja 194 §, sellaisina kuin niistä ovat 11 § osaksi laissa 634/2009, 13 §:n 1 momentti laissa 909/2010, 16 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 627/2009 ja 52 §:n 2 momentti laissa 634/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 §

11 §

*Oikeus vanhuuseläkkeeseen**Oikeus vanhuuseläkkeeseen*

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, *varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään* tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen *ja varhennetun vanhuuseläkkeen* myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Sen estämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa ja edellä tässä momentissa säädetään, vakuutetun luottamus-toimen jatkaminen ei estä aikaisemmin päättyneiden työsuhteiden perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä.

Jos työntekijä jää merimieseläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle *tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle* ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen

Työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle. Sen estämättä, mitä 8 §:n 3 momentissa ja edellä tässä momentissa säädetään, vakuutetun luottamus-toimen jatkaminen ei estä aikaisemmin päättyneiden työsuhteiden perusteella karttuneen vanhuuseläkkeen myöntämistä.

Jos työntekijä jää merimieseläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle *alennetussa eläkeiässä* ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeel-

eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmaattaisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

lesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua (varhennusvähennys). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

(kumotaan)

12 §

Vanhuuseläkkeen määrä

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke ja 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläkettä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioidessa.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 11 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädetyn *ansioden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.*

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 80 §:n

työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 80 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

194 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kirjanpitoaan, palkkahallintoaan ja yrityksen työeläkevakuutusmaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot.

194 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkelaitokselta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä *talous- ja henkilöstöhallintoaan* ja yrityksen työeläkevakuutusmaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja *sen muodosta sekä myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä*.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 11 §:ää, 12 §:n 2 momenttia, 13 §:n 1 momenttia ja 52 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä, sovelletaan 12 §:n 3 momenttia ja 13 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

3.

Laki**merimieseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 8 §:n 3 momentti sekä 11 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 3 momentti laissa 911/2010, ja
muutetaan 8 §:n 4 momentti, 12 §, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentin johdantokappale ja 5 momentti sekä 52 §:n 2 momentti ja 218 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 §:n 1 momentti laissa 911/2010, 16 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 629/2009 ja 52 §:n 2 momentti laissa 635/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Oikeus vanhuuseläkkeeseen**Oikeus vanhuuseläkkeeseen*

Vanhuuseläke myönnetään hakemuksesta varhennettuna enintään yhdellä vuodella laskeutena 63 vuoden iästä tai työntekijän eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä saavuttamasta 2 momentin mukaisesta alennetusta eläkeiästä, kuitenkin aikaisintaan sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 55 vuotta.

Vanhuuseläkkeen ja varhennetun vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

(3 mom. kumotaan)

Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

11 §

11 §

*Vanhuuseläkkeen määrä**Vanhuuseläkkeen määrä*

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua (varhennusvähennys). Jos työntekijän palveluajan

(2 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

perusteella laskettu alennettu eläkeikä on alempi kuin 63 vuotta, varhennusvähennys lasketaan jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen alennetun eläkeiän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua. Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

(3 mom. kumotaan)

12 §

Julkisten alojen alemman eläkeiän vaikutus eräissä tilanteissa

Jos työntekijä jää kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisessa eläkeiässä edellyttäen, että viimeisen kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisen työ- tai virkasuhteen pätevyysvaatimuksena on ollut tämän lain mukaisen meripalvelun edellyttävä tutkinto tai tietty määrä tämän lain mukaista meripalvelua. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläketä. Lykätty vanhuuseläke ja 11 §:n

12 §

Julkisten alojen alemman eläkeiän vaikutus eräissä tilanteissa

Jos työntekijä jää kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisessa eläkeiässä edellyttäen, että viimeisen kunnallisen eläkelain tai valtion eläkelain mukaisen työ- tai virkasuhteen pätevyysvaatimuksena on ollut tämän lain mukaisen meripalvelun edellyttävä tutkinto tai tietty määrä tämän lain mukaista meripalvelua. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan työntekijän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

13 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut työn, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläketä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke

3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioidessa.

16 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 4 momentin 1 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioidessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyys-

52 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, kun hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi, jos työntekijä ei ole enää siinä työsuhteessa, josta hän on siirtymässä vanhuuseläkkeelle. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyys-

eläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

eläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 86 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

218 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkekassalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kirjanpitoaan, palkkahallintoaan ja yrityksen työeläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot.

218 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkekassalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoaan ja yrityksen työeläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnetystä eläkkeestä ja sen muodosta, myönnetyn eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä sekä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetusta työntekijän annettusta eläkeistä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:n 3 ja 4 momenttia, 11 §:n 2 momenttia, 12 §:ää, 13 §:n 1 momenttia ja 52 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan

11 §:n 3 ja 13 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

5.

Laki**yrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yrittäjän eläkelain (1272/2006) 9 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 913/2010, sekä
muutetaan 8 §, 10 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentin johdantokappale ja 49 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti laissa 913/2010, 13 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 630/2009 ja 49 §:n 2 momentti laissa 636/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Oikeus vanhuuseläkkeeseen**Oikeus vanhuuseläkkeeseen*

Yrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, *varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään* tai lykätyle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua yrittäjätoimintaansa.

Jos yrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tässä laissa tarkoitettulle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan yrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Yrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykätyle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Yrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua yrittäjätoimintaansa.

Jos yrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä *tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa* eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan yrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua (varhennusvähennys). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos yrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

-----

9 §

Vanhuuseläkkeen määrä

(kumotaan)

10 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin 9 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päätynyt ennen eläkkeen alkamista.

-----

10 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että yrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päätynyt ennen eläkkeen alkamista.

-----

13 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla yrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

-----

13 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla yrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

-----

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos yrittäjä harjoittaa yrittäjätoimintaa muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, yrittäjällä on oikeus tämän yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, jos hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Yrittäjällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 74 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

49 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi

Yrittäjällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos yrittäjä harjoittaa yrittäjätoimintaa muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, yrittäjällä on oikeus tämän yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, jos hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Yrittäjällä on oikeus edellä tarkoitetun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä harjoitetun yrittäjätoiminnan perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 74 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen yrittäjän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:ää, 9 §:n 2 momenttia, 10 §:n 1 momenttia ja 49 §:n 2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen yrittäjän oikeuteen saada tämän lain mukainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62 vuoden iässä sovelletaan 9 §:n 3 momenttia ja 10 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä yrittäjällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

6.

Laki**yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yrittäjän eläkelain voimaanpanosta annetun lain (1273/2006) 29 §:n 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

29 §

Myönnettäessä eläke 62 vuotta alemmassa iässä eläke muunnetaan vastaamaan 62 vuotta alempaa ikää siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Muutoin lisäeläkevakuutukseen sovelletaan, mitä YEL-lain 11 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2000, nojalla annetuissa säädöksissä sekä yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (638/2003) voimaantulosäännöksen 10 momentissa säädetään.

Ehdotus

29 §

Myönnettäessä eläke 62 vuotta alemmassa iässä eläke muunnetaan vastaamaan 62 vuotta alempaa ikää siten kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. *Jos eläke myönnetään 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, eläkettä vähennetään yrittäjän eläkelain 9 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2012, mukaisesti.* Muutoin lisäeläkevakuutukseen sovelletaan, mitä YEL-lain 11 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 31 päivänä joulukuuta 2000, nojalla annetuissa säädöksissä sekä yrittäjien eläkelain muuttamisesta annetun lain (638/2003) voimaantulosäännöksen 10 momentissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2013.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

7.

Laki**maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 32 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 momentti laissa 915/2010, sekä
muutetaan 31 §, 33 §:n 1 momentti ja 36 §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisina kuin niistä ovat 33 §:n 1 momentti laissa 915/2010 ja 36 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 632/2009, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

31 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, *varhennetulle vanhuuseläkkeelle 62 vuotta täytettyään* tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Jos maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle ennen 62 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tässä laissa tarkoitettua vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan maatalousyrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

Ehdotus

31 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Maatalousyrittäjällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen. Maatalousyrittäjällä on oikeus saada vanhuuseläkettä siitä riippumatta, jatkaako hän tässä laissa tarkoitettua maatalousyrittäjätoimintaansa.

Jos maatalousyrittäjä jää merimieseläkelain (1290/2006) mukaiselle vanhuuseläkkeelle alennetussa eläkeiässä ennen 63 vuoden ikää, hänellä on oikeus jäädä tämän lain mukaiselle vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain mukaisessa eläkeiässä. Tällöin tämän lain mukaisen eläkkeen määrä muunnetaan vakuutusmatemaattisesti vastaamaan maatalousyrittäjän eläkkeellesiirtymisikää. Tarkemmat säännökset eläkkeen määrän muuntamisesta ja muuntamisessa käytettävistä kertoimista annetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella.

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Vanhuuseläkettä varhennettaessa eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä varhennetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kuukauden alkua (varhennusvähennys). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos maatalousyrittäjällä on muun työeläkelain perusteella oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella.

32 §

Vanhuuseläkkeen määrä

(kumotaan)

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin 32 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

33 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona eläkettä on haettu. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan myöntää myös takautuvasti enintään eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneeltä kolmelta kuukaudelta tai pätevistä syistä tätä pidemmältä ajalta. Eläkkeen takautuva myöntäminen edellyttää, että maatalousyrittäjän tässä laissa tarkoitettu vakuutus on päättynyt ennen eläkkeen alkamista.

36 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

36 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla maatalousyrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

---

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2013.*

*Ennen vuotta 1952 syntyneen maatalous-
yrittäjän oikeuteen jäädä varhennetulle van-
huuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläke-
keen määrään sovelletaan kuitenkin 31 §:ää,
32 §:n 2 momenttia ja 33 §:n 1 momenttia
sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain
voimaan tullessa.*

*Ennen vuotta 1958 syntyneen maatalous-
yrittäjän oikeuteen saada tämän lain mukai-
nen varhennusvähennyksellä vähentämätön
vanhuuseläke 62 vuoden iässä sovelletaan
32 §:n 3 momenttia ja 33 §:n 1 momenttia
sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain
voimaan tullessa.*

*Ennen vuotta 1954 syntyneellä maatalous-
yrittäjällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle
tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden
säännösten mukaisesti.*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.*

8.

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kunnallisen eläkelain (549/2003) 36 §:n 4 momentti ja 42 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 713/2004, ja
muutetaan 10 ja 13 §, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 4 momentti, 42 §:n otsikko sekä 147 §,
 sellaisina kuin ne ovat, 10 § ja 42 §:n otsikko laissa 713/2004, 13 § laeissa 713/2004, 1293/2006 ja 1447/2011, 14 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 925/2009 ja 4 momentti laissa 1293/2006 sekä 147 § osaksi laeissa 469/2010 ja 1177/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Eläke ja muut etuudet**Eläke ja muut etuudet*

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, *varhennettu vanhuuseläke*, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuksien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuksien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. Kuntoutusraha, -korotus ja -avustus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

13 §

13 §

*Varhennettu ja lykätty vanhuuseläke**Lykätty vanhuuseläke*

Vanhuuseläke myönnetään *hakemuksesta varhennettuna aikaisintaan 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden*

Vanhuuseläke myönnetään lykättynä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen 42 §:n mukaisella lykkäyskorotuksella korotettuna.

alusta vähennettynä 42 §:n mukaisella varhennusvähennyksellä tai lykättynä 68 vuoden iän täyttämisen jälkeen korotettuna mainitun pykälän mukaisella lykkäyskorotuksella. Varhennetun vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, ettei työntekijän kunnallinen palvelussuhde jatku.

Varhennettuun ja lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 11 §:n 1 momentissa ja edellä 1 momentissa säädetään, työntekijällä, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62 vuoden iässä siten, ettei siihen tehdä varhennusvähennystä. Tässä momentissa tarkoitettu vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa 68 vuotta täytettyään, vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

14 §

Osa-aikaeläke

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on 60—67-vuotiaalla työntekijällä edellyttäen, että:

Jos työntekijän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 4 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioitaessa.

Lykätty vanhuuseläke myönnetään aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta.

Lykättyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muuten, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

14 §

Osa-aikaeläke

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on 61—67-vuotiaalla työntekijällä edellyttäen, että:

Jos työntekijän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 4 kohdassa säädetyn ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.

36 §

Työttömyyseläke

Jos työntekijä täyttää edellä tässä pykälässä säädetyt edellytykset 62 vuotta täytettyään, hänelle myönnetään vanhuuseläke siten kuin 13 §:n 3 momentissa säädetään.

36 §

Työttömyyseläke

(kumotaan)

42 §

Varhennusvähennys ja lykkäyskorotus

42 §

Lykkäyskorotus

147 §

Tietojen antaminen jäsenyhteisöille, valtiotyönantajille ja kirkkotyönantajille

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyin salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa jäsenyhteisön kirjanpitoa ja tämän lain nojalla myönnettyistä etuuksista aiheutuvien 131 §:n mukaisten maksuosuuksien määrittämistä varten tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä sekä edellä mainittua tarkoitusta varten myös muut välttämättömät tiedot sille jäsenyhteisölle, jonka palveluksessa etuuden saanut on tai jonka palvelussuhteen perusteella jäsenyhteisön maksuosuudet määräytyvät. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa sille jäsenyhteisölle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji ja alkamis- ja päättymisajankohta jäsenyhteisön virka- tai työsuhteiden päättämistä varten.

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa valtiotyönantajalle kirjanpitoa, palkkahallintoa ja eläkemaksun tarkastamista varten tiedot valtion eläkelain mukaan myöntämästään eläkkeestä sekä muut edellä mainittuja tarkoituk-

147 §

Tietojen antaminen työnantajalle

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyin salassapitovelvollisuuden ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa jäsenyhteisölle, valtiotyönantajalle, kirkkotyönantajalle ja Kansaneläkelaitokselle työnantajana taloushallintoa ja eläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot eläkkeensaajalle myönnetystä tämän lain, valtion eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaisesta etuudesta ja sen määrästä. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa sille työnantajalle, jonka palveluksesta henkilö siirtyy eläkkeelle, myönnetyn eläkkeen laji sekä alkamis- ja päättymisajankohta työnantajan henkilöstöhallinnollisia järjestelyjä varten.

sia varten välttämättömät tiedot. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa työnantajalle, jonka palveluksesta työntekijä siirtyy eläkkeelle, tiedot valtion eläkelain mukaisen eläkkeen lajista ja alkamis- ja päättymisajankohdasta työnantajan palveluksen päättämistä varten.

Kunnallisella eläkelaitoksella on oikeus sallassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa kirkko-työnantajalle kirjanpitoa, palkkahallintoa sekä eläkemaksun ja työkyvyttömyyseläkkeiden omavastuuosuuden tarkastamista varten tiedot evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaan myöntämästään eläkkeestä sekä muut edellä mainittuja tarkoituksia varten välttämättömät tiedot. Eläkelaitoksella on myös oikeus ilmoittaa työnantajalle, jonka palveluksesta työntekijä siirtyy eläkkeelle, tiedot evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaisen eläkkeen lajista ja alkamis- ja päättymisajankohdasta työnantajan palveluksen päättämistä varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennetun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 13 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 42 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähenyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan 13 §:n 3 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

9.

Laki**valtion eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan valtion eläkelain (1295/2006) 10 §:n 2 ja 3 momentti sekä 13 §:n 3 momentti, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 3 momentti laissa 1450/2011, sekä
muutetaan 8 §:n 2—4 momentti, 9 §, 11 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 50 §:n 2 momentti ja 96 §:n 4 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 11 §:n 1 momentti laissa 1450/2011, 14 §:n 1 momentin johdantokappale laissa 927/2009 ja 50 §:n 2 momentti laissa 639/2009, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

8 §

8 §

*Oikeus vanhuuseläkkeeseen**Oikeus vanhuuseläkkeeseen*

Työntekijällä on oikeus jäädä *varhennetulle vanhuuseläkkeelle aikaisintaan 62 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta tai* lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen.

Varhennettuun ja lykätyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muutoin, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

Vanhuuseläkkeen *ja varhennetun vanhuuseläkkeen* myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä palveluksessa, josta hän jää eläkkeelle.

Työntekijällä on oikeus jäädä lykätylle vanhuuseläkkeelle 68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden jälkeen.

Lykätyyn vanhuuseläkkeeseen sovelletaan muuten, mitä vanhuuseläkkeestä tässä laissa säädetään.

Vanhuuseläkkeen myöntämisen edellytyksenä on, ettei työntekijä enää ole siinä palveluksessa, josta hän jää eläkkeelle.

9 §

9 §

Vanhuuseläke varhennettuna samasta ajankohdasta muusta pohjoismaasta myönnetyn vanhuuseläkkeen kanssa

Vanhuuseläke samasta ajankohdasta muusta pohjoismaasta myönnetyn vanhuuseläkkeen kanssa

Sen estämättä, mitä 8 §:n 2 momentissa säädetään, työntekijälle voidaan hakemukselta myöntää vanhuuseläke *varhennettuna* ai-

Sen estämättä, mitä 8 §:n 1 momentissa säädetään, työntekijälle voidaan hakemukselta myöntää vanhuuseläke aikaisintaan

kaisintaan 60 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 62 vuotta alemmassa iässä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisen valtioiden eläkejärjestelmien mukaisen eläkeoikeuden sopeuttamista koskevan sopimuksen (SopS 96/2002) perusteella. Tällöin eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua.

60 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta, jos työntekijällä on oikeus vanhuuseläkkeeseen 63 vuotta alemmassa iässä Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisen valtioiden eläkejärjestelmien mukaisen eläkeoikeuden sopeuttamista koskevan sopimuksen (SopS 96/2002) perusteella. Tällöin eläkettä vähennetään 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua.

10 §

Vanhuuseläkkeen määrä

 Jos eläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, eläkettä vähennetään pysyvästi 0,6 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläkettä maksetaan ennen 63 vuoden iän täyttämiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden alkua (varhennusvähennys). Varhennusvähennys lasketaan eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaitusta eläkkeestä.

Varhennusvähennystä ei tehdä, jos työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella saava työntekijä jää vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä.

(kumotaan)

10 §

Vanhuuseläkkeen määrä

11 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke ja varhennettu vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut palveluksen, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläketä. Lykätty vanhuuseläke ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu varhennusvähennyk-

11 §

Vanhuuseläkkeen alkaminen

Vanhuuseläke alkaa sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt vanhuuseläkkeen saamiseen oikeuttavan iän ja lopettanut palveluksen, jonka perusteella hän hakee vanhuuseläketä. Lykätty vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke voidaan

sellä vähentämätön vanhuuseläke alkaa eläkkeen hakemista seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muu vanhuuseläke kuin lykätty vanhuuseläke *ja edellä tarkoitettu varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke* voidaan myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

myöntää myös takautuvasti, ei kuitenkaan ilman pätevää syytä pidemmältä ajalta kuin eläkkeen hakemiskuukautta edeltäneiltä kolmelta kuukaudelta.

13 §

Vanhuuseläke julkisista eläkejärjestelmistä

Jos työntekijä on saanut 1 momentissa tarkoitettujen säännösten tai määräysten perusteella varhennetun vanhuuseläkkeen, joka on ennen 1 päivää tammikuuta 1995 karttunut 11/60 prosenttia eläkeajaksi luetulta kuukaudelta, tämän eläkkeen saamisen eläkeikää pidetään myös hänen tämän lain mukaisena eläkeikänään.

14 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 60—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä arvioidaessa.

13 §

Vanhuuseläke julkisista eläkejärjestelmistä

(kumotaan)

14 §

Oikeus osa-aikaeläkkeeseen

Osa-aikatyöhön siirtyneellä 61—67-vuotiaalla työntekijällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos:

Jos työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajan lyhentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällynyt palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorolisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisälly osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, tällainen lisä tai korvaus jätetään huomioon ottamatta 1 momentin 3 kohdassa *säädety*n ansioiden ja työajan muutosta arvioitaessa. Osa-aikatyön työansioiden tulee kuitenkin olla 35—70 prosenttia työntekijän vakiintuneesta ansiosta.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke, *varhennettu vanhuuseläke* tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitettun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 67 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla ei ole oikeutta *varhennettuun vanhuuseläkkeeseen* tai osa-aikaeläkkeeseen.

50 §

Työkyvyttömyyseläkkeen muuttuminen vanhuuseläkkeeksi ja oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana karttuneeseen uuteen eläkkeeseen

Työntekijällä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen hakemuksesta, jos hänen työkyvyttömyyseläkkeensä muuttuu 1 momentin mukaisesti vanhuuseläkkeeksi. Jos työntekijä tekee työtä muun työeläkelain kuin tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai tämän lain tai muun työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen päätyttyä, työntekijällä on oikeus tämän työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen, kun hänelle myönnetään 8 §:ssä mainittu vanhuuseläke tai lykätty vanhuuseläke. Työntekijällä on oikeus edellä tarkoitettun työkyvyttömyyseläkkeen aikana tai sen päätyttyä tehdyn työn perusteella karttuneeseen eläkkeeseen myös, jos hänelle myönnetään aikaisemman työkyvyttömyyseläkkeen päättymisen jälkeen uusi työkyvyttömyyseläke, johon ei sovelleta, mitä 67 §:n 2 momentissa säädetään eläkkeen määräytymisestä entisin perustein.

96 §

Oikeus jäädä eläkkeelle

Sotilaalla ei ole oikeutta osa-aikaeläkkeeseen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen työntekijän oikeuteen jäädä varhennetulle vanhuuseläkkeelle ja varhennettun vanhuuseläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 8 §:n 2—4 momenttia, 9 §:ää, 10 §:n 2 momenttia, 11 §:n 1 momenttia, 13 §:n 3 momenttia ja 50 §:n

2 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Jos työntekijän eläkelain voimaanpanolain (396/2006) 30 §:n 2 momentissa tarkoitetun järjestelyn piiriin kuuluvan työntekijän eläkeikä on 62 vuotta, hänellä on oikeus saada tämän lain mukainen vanhuuseläke 62 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai myöhemmin, mutta kuitenkin ennen 63 vuoden iän täyttämistä, vanhuuseläkettä vähennetään 10 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaantullessa, mukaisesti.

Ennen vuotta 1958 syntyneen työntekijän, joka saa työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella, oikeuteen jäädä varhennusvähennyksellä vähentämättömälle vanhuuseläkkeelle 62 vuoden iässä sovelletaan 10 §:n 3 momenttia ja 11 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1954 syntyneellä työntekijällä on oikeus jäädä osa-aikaeläkkeelle tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

10.

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain (568/2007) 10 §:n 2 momentti, 11 § ja 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 § laissa 917/2010, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna 62 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan.

Henkilö voi saada vanhuuseläkkeen varhennettuna 63 vuotta täytettyään. Tällöin vanhuuseläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke varhennetaan.

11 §

11 §

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Työttömyyspäivärahaa saavan oikeus vanhuuseläkkeeseen

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 62-vuotiaana ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

Henkilöllä, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, on oikeus saada vanhuuseläke 63 vuotta täytettyään ilman 10 §:n 2 momentin mukaista vähennystä.

22 §

22 §

Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot

Kansaneläkkeeseen vaikuttavat eläketulot

Jos henkilö hakee tämän lain mukaista vanhuuseläkettä 65 vuotta täytettyään tai varhen-

Jos henkilö hakee tämän lain mukaista vanhuuseläkettä 65 vuotta täytettyään tai

nettua vanhuuseläkettä 62 vuotta täytettyään eikä hae työeläkkeen vanhuuseläkettä *tai varhennettua vanhuuseläkettä*, edellä mainittu työeläke otetaan kansaneläkettä laskettaessa kuitenkin tulona huomioon sen suuruisena kuin se olisi, jos hän siirtyisi työeläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään (*ennakoitu työeläke*).

varhennettua vanhuuseläkettä 63 vuotta täytettyään eikä hae työeläkkeen vanhuuseläkettä, edellä mainittu työeläke otetaan kansaneläkettä laskettaessa kuitenkin tulona huomioon sen suuruisena kuin se olisi, jos hän siirtyisi työeläkkeelle välittömästi 63 vuotta täytettyään (*ennakoitu työeläke*).

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen henkilön oikeuteen saada varhennettu vanhuuseläke ja eläkkeen määrään sovelletaan kuitenkin 10 §:n 2 momenttia ja 22 §:n 4 momenttia sellaisina kuin ne olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen vuotta 1958 syntyneen henkilön, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella, oikeuteen saada varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke sovelletaan 11 §:ää sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

11.

Laki**takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 7 §:n 1 momentin 1 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Oikeus takuueläkkeeseen

Oikeus takuueläkkeeseen

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

1) on täyttänyt 62 vuotta ja saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

Takuueläkkeeseen on oikeus henkilöllä, joka:

1) on täyttänyt 63 vuotta ja saa vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Ennen vuotta 1952 syntyneen henkilön oikeuteen saada takuueläke sovelletaan kuitenkin 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Edellä 2 momentin estämättä 7 §:n 1 momentin 1 kohtaa, sellaisena kuin se oli voimassa tämän lain voimaan tullessa, sovelletaan myös ennen vuotta 1958 syntyneeseen henkilöön, jolla on työeläkelakien tai kansaneläkelain (568/2007) mukaisesti oikeus saada varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke 62 vuoden iässä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.